ЎзССР Давлат китоб палатаси
Инв.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 76 (8. 505) ◆ 1994 йил 29 июнь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон—Туркия:

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

СУРАТДА: Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов ва Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл.

«Бу галги сафардан асосий мақсад Ўзбекистон ва Туркия ҳамкорлигини янги босқичга кўтаришдир».

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ўзининг Туркияга навбатдаги давлат ташрифини лўнда қилиб ана шундай таърифлади. Зеро, бу ташриф нисбатан қисқа бўлди — икки кун, яъни 23—24 июн кунлари кечди. Бироқ қилинган ишларнинг кўлами, олиб борилган музокараларнинг самарадорлиги, имзоланган ҳужжатларнинг салмоғи жиҳатидан ушбу ташриф айрича бир сафар бўлди. Буни наинки биз, айни чоғда Туркия раҳбарларию ишбилармонлари, матбуотию радио ва телевидениеси эътироф этди.

Аввало шуни айтиш керакки, Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг уни дунёда биринчи бўлиб Туркия Республикаси тан олган эди. Ўша мураккаб, оғир дамларда Туркия раҳбарлари, тили, дини, эътиқоди биз билан бир бўлган турк халқи Ўзбекистонга, ўзбек халқига ёрдам қўлини чўзгани, кредитлар бергани ҳам аниқ. Бу тарихий фактни ҳеч ким инкор этмайди, аксинча, халқимиз уни сира эсидан чиқармайди. Ўзбекистон Президентининг Туркияга, Туркия раҳбарларининг Ўзбекистонга ташрифлари самараси ўлароқ бир қанча муҳим ҳужжатлар имзоланган. Шу ҳужжатларга асосан ўзаро ҳамкорлик борасида анча-мунча ишлар қилинди. Ўзбекистонда юздан ошиқ ўзбек-турк қўшма корхоналари очилгани, Туркиянинг турли олий ўқув юртларида икки мингга яқин ўзбекистонлик талабалар, Ўзбекистонда эса туркиялик талабалар таҳсил олаётгани, ҳар иккала давлатда элчихоналар очилгани шулар жумласидандир.

Аммо Ўзбекистон ва Туркиядек икки қардош, жондош мамлакат учун, ўзбек ва турк халқи учун бу сингари ишларнинг ўзи етарлими? Ҳамкорликнинг ҳозирги аҳволи бугунги кун талабига жавоб берадими? Таҳлиллар, бажарилган ишларга танқидий кўз билан қараш шуни кўрсатадики, бу саволларга том маънода ижобий жавоб бериш қийин. Бундан ҳам Туркия, ҳам Ўзбекистондаги алоқадор вазирликлар, идоралар, концернлар, фирмаларнинг раҳбарлари тегишли хулоса чиқаришлари зарур.

Ислом Каримов Туркия Президенти Сулаймон Демирэл билан бўлган юзма-юз суҳбатда ҳам, икки мамлакат расмий делегацияси аъзоларининг иштирокидаги мулоқотда ҳам, Туркия Бош вазири Тансу Чиллер хонимни қабул қилганида ҳам масалани ана шундай очиқ ва кўндаланг қўйди.

«Ўзбекистоннинг имкониятлари, ички потенциали, истиқлолга эришгандан кейин рўй берган ўзгаришлар, бизда қабул қилинган муҳим ҳужжатлар, сармоядорлар, ишбилармонлар учун яратилган шароитлар ҳақида Туркияда тўла маълумот йўқ. Бу бизни ажаблантиради албатта», — деди Ислом Каримов. Бу фикрни Туркия раҳбарлари ҳам эътироф этди. Кейинги бир-бир ярим йил давомида туркиялик ишбилармонлар ўзбекистонлик ҳамкорлари билан нисбатан кам алоқа қилаётганининг сабабларидан бири балки шудир. Ҳолбуки, Ўзбекистон бугун чет эллик ишбилармонларга, сармоядорларга эшигини кенг очган. Дунёнинг энг ривожланган мамлакатлари, айтайлик, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Германия, Хитой, Франция, Корея Республикаси, Япония ва бошқа давлатларнинг ишбилармонлари ва сармоядорлари, банклари ҳамкорлик қилиш мақсадида турли таклифлар билан келди ва келаяпти. Уларнинг кўпчилиги аллақачон амалий ишга ўтган. Лоақал Андижон ва Хоразмда Корея Республикаси ва Германия билан ҳамкорликда автомобил заводлари қурилаётганини эслатишнинг ўзи кифоядир. Бунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ана шундай йирик сармоядорлар, ишбилармонлар, банк соҳиблари орасида туркиялик қардошларимизни кўришни истаймиз. Шу ўринда Ислом Каримовнинг мажозий қилиб ифодалаган мана бу фикрига эътибор беринг: «Туркия раҳбарлари, ишбилармонларига айтдим: бу аҳволда сизлар Ўзбекистоннинг жаҳон мамлакатлари билан ҳамкорлик поездининг қайси вагонидан жой оласизлар? Охирги вагонга тушиб қолишингиз мумкин-ку. Ваҳоланки, бизнинг сизларга муносабатимиз, меҳримиз шундайки, ўз қардошларимиз бўлган туркиялик сармоядорлар, ишбилармонлар, банк вакиллари, фирмаларнинг раҳбарлари олдинги вагонларда бўлишини истаймиз. Улар бу фикрни тан олдилар».

Такрор айтамиз, Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги ҳамкорлик ўз самараларини бермоқда. Бироқ, бу ҳамкорлик энди кичик ширкатлар, савдо-сотиқдан йирик, кенг кўламли ишларга кўчмоғи зарур. Чунки, республикамиз эгамен бўлганидан буён ўтган қисқа вақт ичида жаҳонга юз тутди, дунёнинг энг тараққий топган давлатлари билан ҳамкорлик қила бошлади, айни чоғда катта тажриба тўплади, ислоҳотнинг янги босқичига кўтарилди. Демак, хорижий мамлакатлар, жумладан, Тур-

(Давоми 2-бетда).

Президент ҳузурида қабул

28 июнь куни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Американинг Томас Свейн бошчилигидаги «Чейз Манхэттен банк» делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Ўзбекистон Президенти меҳмонларга республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотлар, Германия, Франция ва Буюк Британия каби давлатларнинг йирик банклари билан ўрнатилган мустаҳкам алоқалар ҳақида сўзлаб берди. Ушбу нуфузли банкларнинг Тошкентдаги ваколатхоналари қаторида «Чейз Манхэттен банк»нинг ҳам ваколатхонаси бўлишига умид билдирди. Ўзаро ҳамкорлик учун барча имкониятлар мавжудлигига, хорижий сармоядорлар ва банк эгаларига қулай шароит яратилганига эътиборни қаратди.

— Ҳар қандай катта иш, жумладан ислоҳот, иқтисодий тараққиёт ва ривожланиш ҳамкорлик асосидагина амалга ошади, — деди Ислом Каримов. — Фақат бу алоқалар тенглик ва ўзаро манфаатли муносабатлар асосига ўрнатилмоғи зарур.

Суҳбатда Ўзбекистон миллий банки «Ч. М. Б» билан ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ўрнатгани, ўзаро муносабатлар ҳақида тегишли ҳужжат имзолангани таъкидланди.

Делегация раҳбари самимий қабул учун миннатдорлик изҳор этар экан, суҳбат чоғида тилга олинган кўпгина муаммолар тез орада амалга ошишига ишонч билдирди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ЭЛ МАНФААТИ— ФАОЛИЯТИМИЗ АСОСИ

25 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида йиғилиш бўлди. Унда Тошкент шаҳрида, шу жумладан, шаҳар бозорларида савдони ташкил этишнинг аҳволи ва Давлат солиқ қўмитасининг савдо-сотиқ фаолияти билан машғул юридик ҳамда жисмоний шахслар томонидан амалдаги қонунчиликка риоя этилишини назорат қилиш борасидаги ишлар тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлиги, шунингдек алоқадор вазирликлар, идоралар, концерн ва уюшмалар, раҳбарлари ушбу йиғинда иштирок этдилар.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Ислом Каримов йиғилишни очар экан, мамлакатимиз катта тарихий воқеа арафасида турганини, мустақилликнинг белгиларидан бири бўлган миллий валютага ўтиш жуда масъулиятли ва мураккаб иш эканини қайд этди. Ана шу сабабли биз миллий пулимизни жорий этиш олдидан у амалга киритилганда вазият қандай бўлишини яна бир карра чуқур ўйлаб кўришимиз, тегишли чораларни амалга оширишимиз лозим, деди Президент. Ўтган даврда бу борада катта тайёргарлик

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

РЕСПУБЛИКАНИНГ ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ТОВАР БИЛАН ТЎЛДИРИШ ВА АҲОЛИГА САВДО ХИЗМАТИНИ ЯХШИЛАШ ДАСТУРИНИ АМАЛГА ОШИРУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамасининг «Республиканинг истеъмол бозорини тўлдириш, пул муомаласини мустаҳкамлаш ва экспорт имкониятини кенгайтириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ҳамда истеъмол бозорини товар билан тўлдириш, савдо корхоналари ва деҳқон бозорлари ишини яхшилаш дастури рўёбга чиқарилишининг таъсирчан назорат қилинишини таъминлаш, шунингдек бу соҳадаги салбий ҳолатларни бартараф этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидаги таркибдан иборат ҳукумат комиссияси тузилсин:

Жўрабеков И. Ҳ. — Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, комиссия раиси

Усмонов М. З. — Бош вазир ўринбосари, комиссия раисининг муовини

Абдуллаев Ш. Ю. — Молия вазири ўринбосари

Абдуғаниев Б. А. — «Ўзбекбирлашув» бошқаруви раиси

Одилов Р. А. — Ташқи иқтисодий алоқалар вазирининг ўринбосари вазифасини бажарувчи

Алматов З. А. — Ички ишлар вазири

Султонов Ў. Т. — Бош вазир ўринбосари

Мардиев А. М. — Адлия вазири

Муллажонов Ф. М. — Марказий банк бошқаруви раиси

Мустафоев Б. М. — Бош прокурор

Файзиев З. А. — «Ўзбексавдо» уюшмаси бошқарувининг раиси

Носиров П. Х. — «Ўздавистиқболстат» раисининг ўринбосари

Мансуров А. Е. — Вазирлар Маҳкамасининг бўлим мудири

Қурбонов Э. Қ. — «Ўзкоопгайёрловсавдо» бошқаруви раиси

Шаронов Ю. Г. — «Ўзулгуржибиржасавдо» бошқаруви раиси

Фозилбеков А. И. —Тошкент шаҳар ҳокими

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари, вилоят ҳокимларининг савдо масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари.

2. Комиссияга (ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков) қуйидаги вазифалар топширилсин:

Истеъмол бозорини товар билан тўлдириш дастурини амалга ошириш, республика вилоятлари, шаҳарлари ва туманларида ишларни ташкил қилиш, шунингдек товар захираларининг мавжудлиги, уларнинг тўлдириб борилиши ва аҳолига сотилиши тўғрисида ҳисобот бериб туриш тизимини жорий этиш бўйича бир ҳафта муддат ичида амалий ҳаракатлар режасини ишлаб чиқиш. Ҳар ойнинг 10-куни дастур қандай бажарилаётгани тўғрисида маълум қилиб туриш;

давлат корхоналари ишлаб чиқараётган товарларнинг савдо тармоғига етказиб берилишини таъминлаш, савдо шаҳобчаларининг ишини тартибга солиш, уларни қонунда белгиланган тартибда мунтазам текшириб туриш, бу ишга ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни жалб этиш бўйича ўн кун муддат ичида тадбирлар ишлаб чиқиш;

республика бозорларидаги ишларнинг аҳволини ўрганиш, уларда тегишли тартиб ўрнатиш, салбий ҳолатларнинг олдини олиш, бу масалаларда бозорkomларнинг ролии ва масъулиятини ошириш бўйича ўн кун муддат ичида чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш.

3. Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари зиммасига ҳудудларда айни шундай комиссиялар тузиш мажбурияти юклатилиб, бу комиссияларга истеъмол бозорини тўлдириш, деҳқон бозорларидаги, «Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» ва «Ўзкоопгайёрловсавдо» тизимларидаги салбий ҳолатларни тугатиш, республика аҳолисига савдо хизматини яхшилаш борасидаги ишларни мувофиқлаштириш вазифаси топширилсин. Ҳудудий комиссияларнинг раислари республика минтақаларидаги ишларнинг аҳволи тўғрисида ҳукумат комиссиясига мунтазам суратда маълум қилиб турсинлар.

4. Ишларнинг аҳволини тубдан яхшилаш, савдони тартибга солиш ва деҳқон бозорларидаги салбий ҳолатларга қарши қатъий кураш олиб бориш учун шахсий жавобгарлик Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси, вилоятлар, Тошкент шаҳри, республика туманлари ва шаҳарларининг ҳокимлари зиммасига юклансин.

5. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков зиммасига юклансин.

6. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 июндаги 234-сон фармойиши ўз кучини йўқотган деб топилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Фармони билан Юрий Пайгин Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинланди.

● Польша Республикаси Президенти Лех Валенса, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти наркотик моддаларга қарши кураш халқаро дастурининг ижрочи директори Жиоржио Жиакомелидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов номига самимий қутловлар олинди.

● Кеча Вазирлар Маҳкамасида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида наркотикларни назорат қилиш бўйича давлат комиссиясининг йиғилиши бўлди. Унда гиёвандлик ва бангфурушликка қарши курашнинг 1994-1996 йилларга мўлжалланган давлат дастури лойиҳаси муҳокама этилди.

● Ўзбекистон Фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгашида республика Алоқа вазирлиги ва Касаба уюшмаси тижорат банки бошқарув вакиллари билан учрашув бўлди. Унда Президентнинг миллий валютани муомалага киритиш тўғрисидаги Фармонини бажариш юзасидан амалга оширилаётган ишлар, фахрийларга телефон хизмати кўрсатишни яхшилаш чора-тадбирлари муҳокама қилинди.

● Пахтаобод туманида Туркиянинг «Язекс» фирмаси билан ҳамкорликда тикувчилик фабрикаси қурилиши бошланди. Қурилиши шу йилнинг кузида тугалланиб, Италиядан келтирилган замонавий машина-ускуналар ўрнатиладиган бу корхонада 1200 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Якшанба куни Украинада бўлиб ўтган Президент сайлови дастлабки натижаларига кўра ҳозирги Президент Леонид Кравчук билан собиқ Бош вазир Леонид Кучма сайловчиларнинг нисбатан кўпроқ овозларини олишган. Улардан қайси бири янги муддатга давлат раҳбари бўлиши 10 июлда ўтказилиши мўлжалланаётган президент сайловларининг иккинчи босқичида маълум бўлади.

● Бугун Тбилисида Қора денгиз минтақасидаги давлатлар ташқи ишлар вазирларининг учрашуви бошланади. Унда шу минтақада иқтисодий ҳамкорлик қилиш учун бирлашган бу давлатлар ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш масалалари муҳокама этилади.

● Бугун Ҳиндистон Бош вазири Нарасимха Рао расмий ташриф билан Москвага келади. У Россия раҳбарияти билан иқтисодий-савдо ҳамда ҳарбий соҳада ҳамкорликни ривожлантириш юзасидан музокаралар ўтказади.

● Кеча Россия Президенти Борис Ельцин мамлакат Қуролли кучларининг сони 1,5 миллион кишига етказилиши тўғрисида баёнот берди. Армия асосан контракт бўйича хизмат қиладиган ҳарбийлар ҳисобига шакллантирилади.

● Россияда Президентнинг уюшган жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги фармонини бажаришга киришилди. Ҳозир мамлакат шаҳарлари ва аҳоли турар жойларида жамоат тартиби милиция, ички қўшинлар ва контрразведка кучлари томонидан қўриқланмоқда.

● Асқар Ақаев Фармони билан Қирғизистон Президенти девони Президент маъмуриятига айлантирилди.

● Қозоғистонда телекоммуникация тизимини қайта ташкил этишга киришилмоқда. Бу мақсадга Германия томонидан ярим миллиард марка миқдорида қарз ажратилди. Шу ҳисобга республикада 125 та рақамли телефон станцияси қурилади.

● Номаълум шахслар Москвадаги танга зарб этиладиган саройдан қиймати 34 миллион рубллик тангаларни ўғирлаб кетдилар.

ХОРИЖДА

● Ўзбекистоннинг Америкадаги элчиси Фотиҳ Тешабоев Вашингтонда АҚШ Президенти Билл Клинтонга ишонч ёрлиғини топширди.

● Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиевнинг Эронга расмий ташрифи бошланди.

● Афғонистон Олий суди Бурҳониддин Раббонийнинг президентлик ваколатини узайтириш тўғрисида қарор қабул қилди. Бурҳониддин Раббоний 1992 йилда мамлакатнинг муваққат Президенти этиб сайланган эди. Лекин ҳозиргача унинг тарафдорлари билан Бош вазир Гулбиддин Ҳикматиёр ҳарбий бўлинмалари ўртасида ҳокимият учун қонли тўқнашувлар тўхтамаяпти.

● Шу йил 25 июль куни Пхеньянда Жанубий Корея ва Шимолий Корея давлат раҳбарлари ўртасида олий даражада учрашув бўлиб ўтади. Бу ҳақда Корея Республикаси билан КХДР ҳукуматлари вакилларининг Сеулда ўтказилган музокараларида бир қарорга келинди.

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЎЙИНЛАР

АМЕРИКА Қўшма Штатларида ўтаётган футбол бўйича XV жаҳон чемпионати ўйинларининг биринчи босқич мусобақалари ниҳоясига етиб боряпти. Эндиликда ўтказиладиган ҳар бир ўйин ҳар бир команда учун катта аҳамият касб этиши аниқ бўлиб қолди.

«А» гуруҳида нимчорак финалга АҚШ ва Швейцария командалари устидан ғалаба қозониб, колумбияликларга имкониятни 0:2 ҳисобида бой берган Руминия терма командаси чиқди. АҚШ терма жамоаси ҳам нимчорак финалда қатнашиш учун яхши имкониятларга эга.

«С» гуруҳида ҳам сўнгги ўйинлар бўлиб ўтди. Бунда Испания — Боливия 3:1, ГФР — Корея Республикаси 3:2 ҳисоби қайд қилинди.

Шуни айтиш керакки, немис ва корейс футболчилари ўртасида бўлиб ўтган ўйин жуда ҳам қизиқарли ўтди. Биринчи бўлимда немис чарм тўп усталари 3:0 ҳисобида олдинда боришаётган эди. Уларнинг рақиблари кам деганда учта тўп киритишлари мумкин эди. Лекин, корейс футболчилари охирги дақиқаларда ўзлари яратган бундай имкониятлардан фойдалана билишмади. Ўйиннинг иккинчи бўлимида кореяликлар бир тан, бир жон бўлиб ҳаракат қилиб иккита тўп киритишга муваффақ бўла олдилар, холос.

«Е» гуруҳидаги якунловчи мусобақалар қуйидаги натижаларни берди: Ирландия — Норвегия 0:0, Италия— Мексика 1:1.

«С» ва «Е» гуруҳларидан нимчорак финалга ГФР, Испания, Мексика ва Ирландия командалари чиқишди.

Бошқа учрашувларда шундай натижалар қайд қилинди: «В» гуруҳида — Россия — Камерун 6:1, «Д» гуруҳида — Болгария — Греция 4:0.

Қолган ўйинлар қандай якунланишидан қатъи назар Бразилия, Швеция, Аргентина, Бельгия командалари жаҳон чемпиони номини олиш учун курашни давом эттирадилар.

Бугун Бельгия— Саудия Арабистони, Марокаш — Голландия жамоалари ўзаро учрашадилар.

Воҳид СОЛИЕВ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг фармойиши билан Ботир Асадуллаевич Хўжаев Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари — Истиқболни белгилаш ва статистика бош бошқармасининг бошлиғи лавозимига тайинланди.

* * *

Ботир Асадуллаевич Хўжаев — 1956 йилда туғилган, ўзбек, олий маълумотли, Тошкент темир йўл транспорти муҳандислари институтини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1979 йилда «БошТошкентқурилиш» 11-трести 75-қурилиш бошқармасида усталикдан бошлаган. Қуролли кучларда ҳарбий хизматни тугаллагандан сўнг Тошкентдаги қурилиш ташкилотларида уста, прораб, бош муҳандис вазифаларида ишлаган, Тошкент шаҳар ижроия комитети Капитал қурилиш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, шаҳар ижроия комитети қурилиш бўлимининг мудири бўлган, 1992 йилдан Чилонзор тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари.

* *Суратли ахборот*

«СЎМ»ИМИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

ЎЗБЕКИСТОН Республика Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг миллий валютасини муомалага киритиш тўғрисида»ги Фармонида Марказий банк, «Ўзсаноатқурилишбанк», «Ўздеҳқончиликсаноатбанк» ва республиканинг бошқа банклари 1994 йил 28 июндан 5 июлгача 1994 йил июнь ойининг иккинчи ярми учун иш ҳақи, шунингдек, 1994 йил июль ойи учун пенсиялар, нафақалар ва стипендиялар «Сўм» билан берилишини таъминлашлари таъкидлаб ўтилган эди. Ана шу кўрсатмадан келиб чиқиб, кеча пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманидаги 3627-жамғарма банки жамоаси ҳам муомалага киритилаётган «Сўм»ларимизни пенсионерларнинг бир гуруҳига топширди.

Эрталаб соат 8 дан бошлаб бу ерда миллий валютани тарқатишга ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган эди. Бунинг учун бу ерда рисоладагидек тайёргарлик ишлари олиб борилди. Жамғарма банки катта хазиначиси Акмал Пўлатхўжаев, хазиначи Азиза Қодировалар бу ерга келган пенсионерларга миллий пулимиз бўлган «Сўм»ларни топширишди.

II гуруҳ ногирони Комил ота Анваров дил сўзларини шундай изҳор этди:

— Шундай кунларга етганимизга минг бор шукр. Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин мана ниҳоят ўзимизнинг миллий валютамиз — «Сўм»имизга ҳам эга бўлдик. «Сўм»имиз бизнинг ҳақиқий ғуруримиздир. Бу пулни биринчи бўлиб биз пенсионерлар қўлга олганимиздан ғоят хурсандмиз.

Жамғарма банкида «Сўм»имизни олган кишиларнинг ҳар биридан ана шундай сўзларни эшитиш мумкин эди...

Дарҳақиқат, биргина мана шу жамғарма банкида эмас, балки шаҳримизнинг бошқа туманларидаги жамғарма банкларида ҳам кечадан бошлаб пенсиялар, нафақалар ва стипендиялар «Сўм» билан берила бошланди.

Саид БОБОЕВ.

● **СУРАТДА: жамғарма банкида миллий валютамиз «Сўм»ни бериш жараёнидан бир лавҳа.**

Козим Ўлмасов олган сурат.

ОРЗИҚИБ КУТГАН ЭДИК

ХАЛҚИМИЗНИНГ дил тубида сақланиб келаётган эзгу орзулари, армонлари бир-бир ушалиб келяпти. Бу энг аввало мустақиллигимизнинг шарофатидир. Мустақиллигимизнинг яна бир меваси бизни хушнуд этиш арафасида: миллий валютамиз — сўм муомалага киритилмоқда.

Мустақилликка эришганимиздан бери кўпгина тарихий воқеаларнинг гувоҳи бўлдик. Байроғимиз, Мадҳиямиз, Туғромиз юрагимизга қанчалар шукуҳ, қанчалар қувонч солганини бир эслайлик. Миллий валютамизнинг муомалага киритилиши ана шундай улкан тарихий воқеадир.

Миллий пулимиз билан хонадонларимизга қут-барака, тўкинлик кириб келишига ишонамиз.

Ҳамид ЗИЯЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, тарих фанлари доктори, профессор.

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

кия билан ҳамкорлик ҳам янги босқичга чиқмоғи керак. Лекин, негадир, туркиялик йирик ишбилармонлар, катта сармояга эга бўлган фирмалар, компаниялар шошилмаяпти.

Бунинг сабаблари нимада? Ўзбекистоннинг имконияти ва салоҳиятига юзакироқ қарашми? Ўзбекистон тараққиётини, Ўзбекистон ва Туркия алоқаларининг ривожини кўра олмайдиган, бу ҳамкорликка рахна солишга ҳаракат қиладиган айрим кучларнинг баъзи бир бўҳтонларига ишонишми?

Ўзбеклар яхшиликни унутадиган халқ эмас. Жумладан, Туркия кўрсатган ёрдамларни, Ўзбекистон жаҳон миқёсига чиқишида, турли нуфузли халқаро ташкилотларга аъзо бўлишида Туркия тажрибасидан ўрганганини, айтиш мумкинки, Туркиянинг бу борадаги кўмагини ҳам халқимиз ҳеч қачон унутмайди. Лекин, шу билан бирга, танлаган ўзига хос йўлидан қайтмайди, ҳеч кимнинг кўрсатмаси билан иш тутмайди. Жаҳондаги ҳар қандай давлат билан — унинг мавқеи ва бизга нисбатан муносабатидан қатъи назар — фақат тенгма-тенг ҳамкорлик қилиш, ўзаро манфаатдорлик йўлидан боради.

Республикамиз Президенти Анқарадаги учрашувларда бу фикрларни очиқ айтди. Ислом Каримовнинг Сулаймон Демирэл билан юзма-юз суҳбатидан, икки мамлакат расмий делегациялари аъзолари иштирокидаги мулоқотдан, Президентимиз Тансу Чиллерни қабул қилганидан, туркиялик йирик сармоядорлар, ишбилармонлар билан суҳбатидан кейинги самара, айтиш мумкинки, асосий хулоса шу бўлдики, уларда Ўзбекистонга, ўзбек халқига нисбатан фикр, қараш тубдан ўзгарди. Ўзбекистон — беҳисоб бойликлар макони, бу ерда ҳар қандай катта сармоядор ва ишбилармон ҳамкорлик қилиши учун барча имкониятлар мавжудлигига тўла ишонч пайдо бўлди. Бугина эмас, улар ўзбек халқи ғоят бой ва қадимий меросга эга экани, фақат моддий томондан эмас, балки маънавий ва маданий бойликлари жиҳатидан ҳам унча-мунча мамлакатдан қолишмаслиги, ўзбек халқида миллий ғурур, ўз қадрини билиш кучлилиги, халқаро миқёсда Ўзбекистон обрў-эътибори, нуфузи бекорга ошиб бормаётгани тўғрисида етарли тасаввурга эга бўлдилар. Ислом Каримов қабулида бўлган «Буюк ипак йўли» ўзбек-турк ҳиссадорлик жамияти «Кўч холдинг», «Чукурова холдинг», «Сабанжи холдинг» каби бир неча энг йирик, катта сармояга эга бўлган компаниянинг раҳбарлари Ўзбекистонга келишга, ҳамкорлик қилишга қизиқиб қолдилар. Улар Сурхондарё, Қашқадарё, Наманган, Самарқанд сингари вилоятларда турли қўшма корхоналар қуриш истагини билдирдилар.

Ўзбекистонда атиги икки йил давомида нечоғлик улкан ишлар амалга оширганини буни Туркия раҳбарияти ҳам эътироф этганини Сулаймон Демирэлнинг қуйидаги гаплари тасдиқлаб турибди: «Бугунги учрашув ғоят вақтида ва фойдали бўлди. Биз ўзимиз учун кўп нарсани билиб олдик. Ўзбекистон кейинги юз йил мобайнида қанча ютуққа эришган бўлса мустақилликнинг дастлабки ўн йилида ундан юз баравар, балки ундан-да кўпроқ ютуқларга эришади. Мен бунга ишонаман. Чунки истиқлолга эришгандан сўнг ўтган тарихан ғоят қисқа — атиги икки ярим йил ичида амалга оширилган ишлар, ютуқлар бунга тўла асос бўлади. **Ўзбекистон ва Туркия — икки буюк давлат.** Бу давлатлар ўртасидаги ҳамкорлик барча соҳада мангу бўлишини истайман ва биз бунга ҳаракат қиламиз».

Бу сўзлар республикамизнинг моддий ва маънавий бойликларига, унинг юртбошиси олиб бораётган бугунги ички ва ташқи сиёсатга, Ўзбекистон яқин келажакда албатта буюк давлатлар сафидан муносиб жой олишига ишончдан бир далолатдир.

Менимча, Президентимизнинг Туркияга ташрифининг энг катта натижаси ана шунда. Бинобарин, бундай фикрни эшитиш ҳар бир ўзбекнинг қалбини ифтихор туйғулари билан тўлдиради...

Ташриф давомида икки давлат Президентлари мулоқотларининг самараси сифатида бир неча ҳужжат имзоланди. Булар — икки Президентнинг қўшма баёноти, фуқаролик, савдо ва жиноий ишлар бўйича ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги битим, консуллик конвенцияси, Ташқи ишлар вазирликлари ўртасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги протокол, ҳаво йўллари ҳақидаги битимдир. Ҳужжатларни Президентлар Ислом Каримов ва Сулаймон Демирэл, ташқи ишлар вазирлари С. Саидқосимов ва Х. Четин, Ўзбекистон адлия вазири А. Мардиев ва Туркия адолат вазири С. Оқтой, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори Ғ. Рафиқов ва Туркия транспорт вазири М. Кўзтапан имзоладилар. Мазкур ҳужжатлар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликнинг янги поғонага кўтарилишида муҳим асос бўлишига ҳар икки тараф вакиллари юксак ишонч билдирдилар. Турк халқининг буюк доҳийси Мустафо Камол Отатурк хотирасига ҳурмат бажо келтирди. Унинг қабрига гулчамбар қўйди. Мемориал комплекс музейининг фахрий меҳмонлар китобига дил сўзларини ёзди.

Сафар давомида мен бир ҳолга алоҳида эътибор бердим. Туркиялик ишбилармонлар, сармоядорлар, турли компания ва фирмалар раҳбарлари Президентимиз билан учрашишга, суҳбатлашишга орзуманд эканликларини изҳор этдилар. Уларнинг ҳар бири билан алоҳида-алоҳида суҳбатлашиш учун Ислом Каримовнинг имконияти йўқ, албатта. Аммо Президентимиз бунинг иложини топди. Ташриф дастурига киритилмаган бўлса-да, туркиялик ишбилармонлар, фирма ва компаниялар раҳбарлари билан қисқа учрашувга рози бўлди. Учрашув ўтган залга тўпланганлар Президентимиз келишини ғоят сабрсизлик билан кутишганининг гувоҳи бўлдик. Бу учрашувда Ислом Каримов Ўзбекистоннинг потенциали, хорижий ишбилармонлар, сармоядорлар учун яратилган шароит ҳақида лўнда қилиб тушунтириб берди.

Туркия сафари ҳақидаги таассуротларимизни Сулаймон Демирэл томонидан олий даражадаги меҳмон шарафига уюштирилган зиёфатда Ислом Каримов айтган қуйидаги сўзлар билан якунлашни лозим топдик.

— Биз қардош Туркия билан бир-икки кунлик ёки бир-икки йиллик алоқа қилиш ниятидан йироқмиз. Ўзбекистон ва Туркия ҳамкорлиги бир умрлик бўлишини истаймиз. Зотан, Туркиянинг ютуғи — Ўзбекистон ютуғи, Ўзбекистон тараққиёти — Туркия тараққиётидир. Муносабатларимиз, ҳамкорлигимиз ана шу нуқтаи назардан амалга оширилиши тарафдоримиз. Демак, ҳамма соҳадаги ҳамкорлигимиз ўзаро манфаатдорлик асосига қурилмоғи зарур.

Қисқаси, Президентимизнинг бу ташрифи мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни барча соҳалар бўйича янги босқичга кўтарилишига шубҳа йўқ.

* * *

Президентнинг Туркия Республикасига қилган давлат ташрифига Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари М. Усмонов, М. Қорабоев, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, мудофаа вазири Р. Аҳмедов, адлия вазири А. Мардиев, алоқа вазири К. Раҳимов, Миллий банк бошқаруви раиси Р. Азимов, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бош директори Ғ. Рафиқов, Президентнинг матбуот котиби М. Муҳаммад Дўст ҳамроҳлик қилдилар.

Президент Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси 24 июнь тунда Тошкентга қайтиб келди.

М. ҲАЗРАТҚУЛОВ.
(ЎзА).

ЭЛ МАНФААТИ—ФАОЛИЯТИМИЗ АСОСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

ишлари олиб борилди. Биз миллий пулни мустаҳкамлаш учун бажариладиган ишларнинг уч йўналишини аниқлаб олдик. Вулар — истеъмол бозорини сифатли моллар билан тўлдириш, пул муомаласи, молия тизимини тартибга солиш ҳамда мамлакатимизнинг экспорт имкониятларини кенгайтира боришдан иборат.

Йиғилишда янги пул жорий этилиши осон кўчиши учун тушунтириш ишларини янада кучайтириш лозимлигига эътибор қаратилди. Маълумки, жаҳон тажрибасида янги валютага ўтишнинг дастлабки пайтида фуқароларда беҳаловатлик, таҳлика зоҳир бўлиши кузатилган. Янги пул барқарорлашгач, бу ҳолат тезда ўтиб кетади. Ислом Каримов мамлакатимизда бу даврнинг ғоят қисқа кечишини таъминлашга эришиш зарурлигини таъкидлади. Ана шу сабабли бозордаги нархларнинг кескин кўтарилиб кетишига йўл қўймаслик, ишлаб чиқарувчи билан истеъмолчи орасига тушиб олган баъзи олибсотар ва чайқовчиларнинг фаолиятига ҳуқуқий баҳо бериш, уларнинг пайини қирқиш лозимлигини уқтирди.

Бозор иқтисодиёти савдо тизимига эркинлик берилишини, унинг хусусийлаштирилишини тақозо этади, деди жумладан Президент. Шу боис, биз бу соҳага қулай имкониятлар яратиб бердик. Ишлаб чиқариш, савдо хизматини яхшилаш борасида талай ишлар қилинди. Буларнинг бари истеъмолчи, яъни мамлакатимиз фуқароларига яратилган қулайликлардир. Бироқ, бу эркинликдан ўз манфаати йўлида фойдаланиб, олибсотарлик йўлига ўтиб олган баъзи нопок кимсалар дўконлардаги маҳсулотларни олиб, уларни бир неча карра қимматига пуллаш, шу йўл билан текин даромад топишга уринмоқдалар. Бунинг оқибатида дўконларда сотилиши лозим бўлган моллар ўша «чаққон»лар қўлига ўтиб кетяпти. Бунга ортиқ тоқат қилиб бўлмайди. Чунки, бу ерда оддий меҳнаткашнинг, истеъмолчининг манфаатларига катта зиён етказиляпти.

Кўчаларда ёш-ёш болалар олибсотарлик билан шуғулланаётгани ғоят ачинарлидир. Бу ёшлар ўзларининг маънавий камолини ўйлаши лозим бўлган бир пайтда ана шу ишлар билан машғулдирлар. Бунга табиий ҳол деб қараш маънавиятимизга катта зарар етказиши ҳеч гап эмас. Ҳуқуқ-тартибот органлари, маҳалла қўмиталари фаолияти орқали бундай кўнгилсиз ҳолларнинг олдини олишга эришиш даркор.

Айрим шахслар тегишли ҳужжатсиз, давлат санитария идораси рухсатисиз сифати ноаён озиқ-овқат маҳсулотлари сотиш билан шуғулланмоқда. Бу фуқароларимиз соғлиғини хавф остига қўнётир. Йиғилишда шу ўринда Давлат солиқ қўмитаси ўз вазифасини кўнгилдагидек бажармаётгани таъкидлаб ўтилди. Ваҳоланки, бу қўмита ўз ишини амалга ошириш учун етарли ваколатларга эгадир.

Бозорларда ҳақиқий деҳқоннинг савдо қилишига йўл қўймаётган, у етиштирган маҳсулотларни арзон-гаровга сотиб олиб, бозорни атайин қимматлаштиришдан манфаатдор гуруҳлар пайдо бўлмоқда. Айрим маҳаллий ҳокимликлар бозор қўмиталари бундай салбий ҳолга панжа орасидан қараб келяптилар.

Ислом Каримов юқорида қайд этилган вазиятни ўнглаш учун бозор қўмиталари ва давлат солиқ қўмиталари ишини зудлик билан яхшилаш лозимлигини таъкидлади. Уларнинг фаолиятларини уйғунлаштириш, керак бўлса, бу ишга милиция органлари ходимларини жалб этиш зарурлигини уқтирди. Мазкур масалага ғоят эҳтиёткорлик билан ёндашиш, амалдаги қонунчиликдан чекиниш ҳолларига йўл қўймасликка даъват этди.

Бозор — ҳаётимиз кўзгуси бўлиб қолиши керак. Биз бозорга бефарқ қаролмаслигимизнинг боиси шундаки, фуқароларимиз маошларининг кўп қисмини шу ерда сарфлаяптилар, деди Президент. Айрим фуқароларимиз бизга нархларни эркин қўйиб юбориш мақсадга мувофиқ эмаслигини маслаҳат бериб, мактуб ёзяптилар. Мен уларнинг ташвишини тушунаман. Дарҳақиқат, бозорни сифатли моллар билан тўлдирмасдан, ишлаб чиқаришда рақобатни қарор топдирмасдан бу ишни қилиш хатарли. Бироқ, биз бозор иқтисодиётини танладикми, нархларни эркинлаштиришга мажбурмиз, охир-оқибатда шунга келамиз. Бусиз маҳсулот мўл-кўллигига, фуқароларимиз ҳаётининг фаровонлашувига эришиб бўлмайди. Аммо, шуни унутмаслик керакки, эркин бозор иқтисодиётига ўтиш бозорни ўз ҳолига ташлаб қўйишни англатмайди. Биз Давлат солиқ қўмитаси бозор қўмиталари ёрдамида уни назорат қилиб, бу ерда тартиб ўрнатишимиз керак. Ислоҳотни амалга оширишда давлат ташаббускор бўлар экан, у ислоҳотнинг муваффақиятини таъминлашга масъулдир.

Йиғилишда Тошкентда ва республикамизнинг бошқа вилоятларида яхна ичимликлар билан савдо қилишдаги нуқсонлар кўрсатиб ўтилди. Айниқса, ёз мавсумида эҳтиёж юқори бўлган бу каби маҳсулотларни аҳолига етказиб бериш, уларнинг олибсотарлар қўлига ўтиб кетмаслиги чораларини кўриш лозимлиги уқтирилди. Бунинг учун ихтисослаштирилган дўконлар тармоғини кенгайтириш, хорижий фирмалар билан ҳамкорликда ушбу муаммони ҳал этадиган қўшма корхона қуриш, мавжуд корхоналар цехларини кенгайтириш имкониятлари ўрганилиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

«Ўзбексавдо», «Ўзозиқовқатсаноат», «Ўзбекбирлашув», Республика прокуратураси, Ички ишлар вазирлиги ва бошқа тегишли ташкилотларга бу борадаги камчиликларни зудлик билан бартараф этиш, харидорларнинг талаб ва эҳтиёжларини тўла қондириш чора-тадбирларини кўриш, турли йўллар билан шахсий бойлик орттириш пайида ислоҳотга тўсиқ бўлаётган айрим нопок гуруҳларнинг фаолиятига чек қўйиш вазифаси топширилди.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков ахборот берди. Шунингдек, Давлат солиқ қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси, айрим вилоят ҳокимликлари ва бошқа алоқадор ташкилот раҳбарларининг жойлардаги аҳвол тўғрисидаги қисқача ахбороти тингланди. Тегишли комиссияга кўрилган масалалар юзасидан чора-тадбирлар белгилаш вазифаси топширилди.

Йиғилишда Республика Бош вазири А. Муталов ва Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

ҚОРАҚАМИШ 2/4 даҳасида Ўзбекистон ва Хитой Халқ Республикаси ҳамкорлигидаги қўшма корхонасининг дастлабки меваси бўлмиш «Урумчи» ресторани иш бошлади. 150 ўринга мўлжалланган ушбу овқатланиш нуқтасининг таъсисчилари Ўзбекистон томонидан «Ўзсувқурилиш» концерни ҳамда Урумчи шаҳрининг иқтисодий ривожланиш бўйича бош компаниялари (раҳбари Чжен Ян Шен) бўлишди.

— Ушбу ресторанннинг очилиши хитойлик қўшниларимиз билан келгусида ҳамкорликда амалга оширилиши режалаштирилган фаолиятимизнинг бошланишидир, — деди биз билан суҳбатда «Тошкент— Шинжон» қўшма корхонаси бошқарувининг раиси, «Ўзсувқурилиш» концерни ёғочни қайта ишлаш корхонасининг директори Игорь Каневский. — Келгусида ҳамкорликда мебель ишлаб чиқариш, улгуржи савдо ҳамда ноанъанавий тиббиёт хизмати кўрсатиш ишларини ҳам йўлга қўямиз. Ресторанда Хитой-уйғур таомлари тайёрланади. Ҳовли томонда эса мижозлар ўзбек миллий таомларини тановул қилишлари мумкин бўлади. Мана шу мақсадларда эски ошхона биносини қайтадан таъмирлаб, шинам ва файзли ресторан бунёд этдик.

Ресторанннинг очилиш маросимида Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги муваққат ишлари вакили Тян Ши Хуэй, ХХРнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчисининг рафиқаси муҳтарама Сю Гуй Ден, элчихонанинг савдо-иқтисодий ишлар бўйича маслаҳатчиси муҳтарама Цзян Янь Юнь, Собир Раҳимов тумани ҳокими Х. М. Абдураимов, ҳоким ўринбосарлари А. Т. Крисин, Н. Абдужабборов ва бошқалар иштирок этишди.

Дамир ИСАЕВ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. А. КАРИМОВНИНГ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА 1994 ЙИЛ 25 ИЮНДА БУЛИБ УТГАН ЙИҒИЛИШДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА САВДОНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ВА ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ТУЛДИРИШ ТУҒРИСИДА БИЛДИРГАН КУРСАТМАЛАРИНИ БАЖАРИШ БУЙИЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасида 1994 йил 25 июнда бўлиб ўтган йиғилишда Тошкент шаҳрида савдони тартибга солиш ва истеъмол бозорини тўлдириш тўғрисида берган кўрсатмаларига мувофиқ Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков махсус қарор қабул қилди.

Бу қарорга мувофиқ 1994 йил 28 июндан бошлаб махсус белгиланмаган жойларда (истироҳат боғлари, хиёбонлар, кўча ва майдонлар, метрога кириш ва чиқиш йўллари, ер ости йўлаклари ҳамда бошқа жойларда) ёйма ва лоток савдоси тақиқланди. Улар қонунлаштирилган савдо расталарида ва бозор ичида сақлаб қолинади.

Туманларнинг ҳокимларига бир ҳафта муддат ичида илгари лотокларда савдо қилиш учун берилган рухсатномаларни бекор қилиш топширилди.

Шаҳар савдо-рўйхатга олиш маркази (М. Н. Азизов) ўн кун муддат ичида туманларнинг ҳокимлари билан келишилгани бўйича махсус ажратилган жойларда доимий иншооти мавжуд бўлган ҳолда ушбу ҳужжатларни қайта расмийлаштириб берсин.

Тошкент шаҳар туманларининг ҳокимлари зиммасига Тошкент шаҳрида савдони тартибга солиш ва истеъмол бозорини тўлдиришга доир туман комиссияларини ташкил қилиб, унга раҳбарлик қилиш, бу комиссияга савдо ва айниқса шаҳар бозорлари ишларининг аҳволини текшириш бўйича зарур ваколатлар бериш юклатилди.

Туманларнинг ҳокимлари Президентнинг кўча савдосини тартибга солиш, олибсотарлар билан кураш олиб бориш, шаҳарни турли хил дўкончалар ва лотоклар билан тўлдириб ташлашни тақиқлаш, уларга топширилган ҳудуднинг лозим даражадаги санитария ҳолатини таъминлашга доир кўрсатмаларига шахсан жавобгар эканликлари ҳақида огоҳлантирилдилар.

Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти корхоналарининг озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш бўйича тузилган шартномаларга амал қилинмаган ҳолларда бу корхоналарнинг раҳбарларини лавозимидан четлатиш ҳақида шаҳар Ҳокимига тақдимномалар берилсин.

«Тошшаҳаршиpкатбозорсавдо» (Р. М. Муротхонов) билан биргаликда бир ҳафта муддатда бозорларнинг ходимлари шаҳодатдан ўтказилсин.

Олиб борилаётган ишлар ҳақида шаҳар Ҳокимига ҳар ҳафтада ахборот бериб турилсин.

Ички ишлар бош бошқармасига (К. Қ. Ғопуров) шаҳар бозорларида тегишли даражадаги жамоат тартибининг сақланишини таъминлаш топширилди.

Шаҳар халқ таълими бош бошқармасига (Ҳ. Йўлдошев) вояга етмаган болалар иши бўйича туман комиссиялари ва маҳалла қўмиталари билан биргаликда балоғат ёшига етмаганларни савдо-сотиққа жалб қилиш ҳолларининг олдини олиш топширилди.

Тошкент шаҳар прокуратурасига (Э. Жўраев) Ички ишлар бош бошқармаси билан биргаликда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва озиқ-овқат маҳсулотларини кўтара сотиб олиб пуллаш ҳолларини тугатишга доир тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, аҳолига мўлжалланган молларнинг корхоналар омборхоналаридан, базалар ва магазинлардан четга чиқиб кетишини олдини олувчи механизмларини ишлаб чиқиш топширилсин. Кўриладиган чоралар оммавий ахборот воситалари орқали аҳолига маълум қилиниши лозим.

Шаҳар санитария-эпидемиология станцияси (М. З. Зоиров), «Тошкентмевасабзавотсаноати» (С. М. Шаҳобов), умумий овқатланиш давлат концерни (А. А. Ҳидоятов), «Тошкентшаҳаршиpкатбозорсавдоси» ва «Тошкентсавдо» концерни (Ҳ. Р. Шарипов) билан биргаликда сотиладиган товарлар сифатини мунтазам текшириб туришни уюштириш ва савдо шохобчалари ва улар атрофини, айниқса шаҳар бозорларининг лозим даражадаги санитария ҳолатини таъминлашлари зарур.

Ўртоқ М. З. Зоиров шу ҳақда огоҳлантирилсинки, агарда савдода ва шаҳар бозорларида антисанитария ҳоллари учраган ва уларни бартараф қилиш юзасидан тегишли чоралар кўрилмаган тақдирда у шахсан жавобгарликка тортилади.

«Тошкентсавдо», умумий овқатланиш давлат концерни, туман акциядорлик жамиятлари раҳбарлари аҳолини меъёрлаштирилган маҳсулотлар ва кундалик эҳтиёж моллари билан таъминлаш юзасидан узил-кесил чоралар кўрсин, уларнинг савдо тармоқларидан бекитикча сотилишига йўл қўйилмасин.

«Тошкентшаҳаршиpкатбозорсавдоси» бозорлар бошқармаси (М. Д. Мажнунов) ва Тошкент меъморчилик ва шаҳарсозлик бош бошқармаси (М. А. Расулов) билан биргаликда икки ҳафта ичида шаҳар чеккасида буюмлар бозори уюштириш тўғрисида таклиф берсинлар.

Шаҳар бозорларида савдо қилувчи деҳқонларга зарур шароитлар яратиб берилсин.

Ёйма ва лоток савдосига, белгиланмаган жойларда аҳолига хизмат кўрсатишга йўл қўймаслик мақсадида шаҳар ва туман солиқ идоралари, Ички ишлар бош бошқармаси ва туман ҳокимиятлари одамлар энг кўп йиғиладиган ва айниқса шаҳар бозорларида савдо қоидаларига риоя қилиш юзасидан рейдлар, текширувлар уюштирсинлар.

Керакли даражадаги иш самарасига эришиш учун катта кучни жалб қилган ҳолда мунтазам, ёппасига текширув ўтказилсин.

Шаҳар солиқ бошқармасига (П. А. Имомқулиев) озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрланаётган, сақланаётган ва улар аҳолига сотилаётган вақтда зарур даражадаги сифат кўрсаткичини таъминлаш мақсадида уларни сотишга бериладиган гувоҳномани СЭСнинг ҳудудий идоралари рухсатномаси бўлган ҳолда бериш масъулияти юкланди.

«Тошкентсавдо» билан биргаликда шаҳарнинг ҳар бир туманида мусодара қилинган молларни сотадиган биттадан магазин ташкил этилсин. Шаҳар молия бош бошқармаси сотилган товарлардан тушган пулларни маҳаллий бюджет даромадига қўшиб юборсин ва аҳолининг ижтимоий эҳтиёжларига ишлатсин.

Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг Тошкент шаҳар бўлимига (Б. Ғ. Йўлдошев) касса аппаратларини харид қилиш учун «Тошкентсавдо» концернига қисқа муддатли валюта кредитлари ажратиш имкониятини қидириб топиш тавсия этилди.

Шаҳар молия бош бошқармасига (Б. И. Тоҳиров) шаҳардаги чет эл валютасида савдо қилувчи ҳар қандай мулкчилик шаклидаги ташкилотлар ва корхоналардан валюталарни сотиб олиш ҳисобига қисқа муддатли кредитларни қайтариш масаласини ҳал қилиш вазифаси топширилди.

«Тошшаҳарюктранс» концерни (А. В. Исамуҳамедов) ва «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси (Р. Ф. Файзуллаев) Тошкент вилоятидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб келишни яхшилаш учун тонгги ва кечки маршрутлар ташкил қилсинлар.

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг таҳририяти (Э. М. Эрназаров), Тошкент радиоси ва телевидениеси ана шундай маршрутлар ташкил этилганлиги ҳақида аҳолига мунтазам суратда маълумотлар бериб борсинлар.

Бозорлар бошқармаси юқорида қайд этилган транспортларнинг қатнов жадвалларини кўзга кўринадиган жойларга илиб қўйсинлар.

Юнусобод (А. К. Қосимов), Чилонзор (А. М. Алиев) туманларининг ҳокимлари «Тошминералсувлари» (А. Ҳидоятов), чанқовбосди ичимликлар (Т. Каримов), «Лаззат» алкоголсиз ичимликлар (Р. З. Тўйчиев) заводлари билан биргаликда ўн кун муддат ичида шаҳарда чанқовбосди ичимликларни қўшимча қўйишни ташкил этиш бўйича таклифлар берсинлар.

Ушбу корхоналарнинг раҳбарлари зиммасига режадан ортиқ ишлаб чиқарилган маҳсулотларни фақат шаҳар дўконлари орқали сотиш мажбурияти юклатилсин.

Шаҳар адлия бошқармаси (Н. Д. Зокиров) аҳоли орасида олиб бориладиган ҳуқуқий ташвиқотни таъминласин, аҳолига барча даражада хизмат кўрсатишга оид мансаб йўриқномаларини ишлаб чиқишга доир таклифлар берсин.

Шу ерда ишлаб чиқилган спиртли ичимликлар, тамаки маҳсулотлари, пиво ва алкоголсиз ичимликларни тижорат тузилмалари ҳамда жисмоний шахслар томонидан сотиш тақиқлансин.

Бу бандни бузган кишиларга нисбатан давлат солиқ идоралари томонидан маъмурий жазо чоралари қўллансин, сотилаётган моллар эса маҳаллий бюджет фойдасига мусодара қилинсин.

Шаҳар ҳудудида алкогол ичимликлари ва тамаки маҳсулотларини реклама қилиш ман этилсин.

МЕВА-САБЗАВОТ ЯРМАРКАСИГА МАРҲАМАТ!

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг фармойишига кўра 1994 йилнинг 1—10 июль кунлари шаҳримизда мева-сабзавот ярмаркаси ўтказилади. Мухбиримизнинг Тошкент шаҳар мева-сабзавот саноат бирлашмаси раиси Салоҳиддин Шаҳобов билан суҳбати шу ҳақда.

— Салоҳиддин Муҳитдинович, ярмаркани ўтказишдан кўзда тутилган мақсад нима?

— Тошкент шаҳар аҳолисининг картошка, мева-сабзавот, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шу йилнинг 20 июнидаги фармойишига биноан ушбу ярмарка ўтказиляпти. Ҳозир жойларда барча тайёргарлик ишлари ниҳоясига етди. Ярмарка ўтказиладиган майдонлар ажратилиб, тўла тартибга келтирилди. Улар маҳсулотларни қабул қилишга шай қилиб қўйилган. Қолаверса, Тошкент шаҳар Ҳокимининг фармойишига асосан ярмаркани ўтказиш ишларига масъул бўлган бир қатор идора ва ташкилот раҳбарлари зиммасига аниқ вазифалар юкланганки, бу тадбирларнинг ҳаммаси шубҳасиз ўн кунликнинг юксак даражада ўтишини таъминлайди.

— Ярмаркада қайси вилоятлар қатнашади ва улар бу ишга қай даражада улуш қўшадилар?

— Бу хайрли тадбирдан республикамизнинг биронта вилояти ҳам четда қолмайди. Масалан, биргина Андижон вилоятини олиб кўрайлик. Бу ердан ўн кунлик давомида 50 тонна картошка, 180 тонна сабзавот, 60 тонна мева, 20 тонна дон, 7 тонна гўшт маҳсулотлари келтирилади. Қолган вилоятларнинг қўшадиган ҳиссаси ҳам тахминан шу атрофда. Аммо бу ўринда ярмарка бозорини бойитишда асосий таъминотчи ҳисобланган Тошкент вилоятининг кўрсаткичлари ҳақида албатта гапириш лозим. Чунки ушбу вилоят миришкорлари ярмарка пештахталарига тўкиладиган маҳсулотнинг деярли 50 фоизини тайёрлаб берадилар. Агар аниқ мисоллар билан айтадиган бўлсак, вилоят ўн кунликда ҳамшаҳарларимизга 500 тонна картошка, 1420 тонна сабзавот, 130 тонна мева, 40 тонна дон, 60 тонна гўшт маҳсулотларини етказиб беради.

Албатта оқшомхонларни ярмаркага бизнинг Тошкент шаҳримиз қўшадиган ҳисса қандайлиги кўпроқ қизиқтириши табиий. 80 тонна картошка, 1200 тонна сабзавот, 150 тонна мева, 20 тонна дон, 343 тонна гўшт маҳсулотлари етказиб беришдек муҳим топшириқ зиммамизга тушганки, уни ортиғи билан адо этиш учун бизда барча имкониятлар мавжуд. Бизнинг ярмаркамиз Истиқлол кўчасидаги 7 та очиқ павильонларда ташкил этилади. Туман улгуржи чакана мева-сабзавот комбинатларининг маҳсулотлари эса туман ҳудудининг белгиланган жойларида сотилади. Умуман ярмарка давомида республика вилоятларидан 6500 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари келтирилиши кўзда тутилган. Шундан минг тонна картошка, 4 минг тонна турли сабзавотлар, 700 тонна мевалар, 250 тонна дон-дунлар, 450 тонна гўшт ва 50 тоннасини эса асал маҳсулотлари ташкил этади.

— Ярмаркада сара маҳсулотлар сотилади, бунга шубҳа йўқ. Лекин уларнинг нархлари ҳақида нима дея оласиз?

— Нархлар хусусида тахминий рақамларни айтиш мумкин. Лекин нарх-наво асосан кўпроқ маҳсулотлар сифати ва уларнинг мўл-кўллиги билан боғлиқ бўлгани учун бу масалада олдиндан хулоса чиқариш мумкин эмас. Лекин бир нарсани аниқ айта оламизки, пештахталарга чиқариладиган барча маҳсулотларимизнинг нархи бозорникидан кескин фарқ қилади. Бунга асло шак-шубҳа йўқ. Чунки ярмаркани ўтказишдан мақсадимиз ҳамшаҳарларимизга қулайлик яратиш ҳамда уларнинг дастурхонини сифатли, арзонгаров маҳсулотлар билан тўкин қилишдан иборатдир.

Энди туман улгуржи-чакана мева-сабзавот комбинатлари томонидан ташкил этиладиган ярмарка жойлари билан танишинг.

- Акмал Икромов тумани—Шайхзода кўчаси бўйлаб.
- Миробод тумани—Норхўжаев кўчаси бўйлаб,
- Мирзо Улуғбек тумани—Наврўз бозорида,
- Шайхонтоҳур туман—Эски Жўва бозорида.
- Собир Раҳимов тумани—Талабалар шаҳарчасида.
- Сергели тумани—Сергели бозорида.
- Чилонзор тумани—«Чилонзор» метро бекатида.
- Яккасарой тумани—Яккасарой савдо марказининг қарама-қарши томонида.
- Ҳамза тумани—Авиасозлар бозорида.
- Бектемир тумани—«Водник» бозорида.

Вилоятлардан келтириладиган мева-сабзавотлар сотиладиган ярмарка жойлари қуйидагича:

- Андижон вилояти—Фарҳод ярмаркасида.
- Бухоро вилояти—Тўқимачилар маданият саройи ёнида.
- Жиззах вилояти—«Чилонзор» метро бекатида.
- Қашқадарё вилояти—«Сергели-3» бозорчасида.
- Наманган вилояти—«Гулбоғ» бозорчасида.
- Самарқанд вилояти—«Зелений» бозори, Норхўжаев кўчаси ва Миробод бозори ёнида.
- Сурхондарё вилояти—Талабалар шаҳарчаси ва Шифокорлар шаҳарчаси бозорларида.
- Сирдарё вилояти—«Шоирлар хиёбони» яқинида.
- Тошкент вилояти—Юнусобод ва «Водник» бозорларида.
- Фарғона вилояти—«Ширин» ва «Наврўз» бозорлари ҳамда Максим Горький майдонида.
- «Тошкентшаҳармевасабзавотсаноат» бирлашмаси — шаҳарнинг барча туманларида.
- «Тошкентшаҳаршиpкат ва бозорлар савдоси» — шаҳарнинг барча деҳқон бозорларида ярмарка савдосини ташкил этадилар.

Юқоридагиларга қўшимча равишда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари савдоси йирик даҳа ва мавзеларда, машиналарнинг турар жойлари атрофида, саноат корхоналари ва маҳаллаларида ҳар куни 250—300 ўринга мўлжалланган майда-чакана савдо тармоқларида ҳам ташкил этилади.

Суҳбатдош:
Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

«ЯНГИАРИҚ» МАҲАЛЛАСИ —ТАНЛОВ ҒОЛИБИ

КЕЙИНГИ пайтларда республикамизда азалий қадриятлар, урф-одатларнинг қарор топиб, ҳаётимиздан ўрин олиши йўлида анчагина ишлар амалга оширилмоқда. Чунончи, маҳаллаларнинг мавқеини кўтариш, уларнинг ҳар томонлама гуллаб-яшнашига имкон яратиш ҳам бу борадаги салмоқли ишлардандир.

Жумладан, Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси «Халқ сўзи» газетаси таҳририяти билан биргаликда республикамиздаги энг намунали маҳалла ва маҳалланинг энг яхши оқсоқолини аниқлаш мақсадида кўрик-танлов ўтказган эди.

Танловнинг шартлари анча мураккаб бўлиб, ғолибни аниқлашда маҳаллани ободонлаштириш борасида қилинган ишлар, аҳолига хизмат кўрсатиш бўйича кичик корхоналарнинг мавжудлиги, шунингдек, уй бекалари ва ёшларни иш билан таъминлаш масалалари қандай ҳал этилганлиги ҳам муҳим ўрин тутди.

Кўрик-танловда республикадаги намунали маҳаллалар қаторида Тошкентдан бешта энг яхши маҳалла ҳам иштирок этди. Танлов ҳайъатининг муфассал таҳлилларидан сўнг биринчи ўрин ва энг намунали маҳалла номига Юнусобод туманидаги «Янги ариқ» маҳалласи ва унинг оқсоқоли Кабир Комиловлар сазовор бўлишди. Ғолибларга фахрий ёрлиқ ҳамда 1 миллион сўм-купон миқдорида пул мукофоти топширилди.

Шунингдек Собир Раҳимов туманидаги Беруний (оқсоқоли Собир Саидкаримов) ҳамда Мирзо Улуғбек туманидаги «Гулистон» (оқсоқоли Сайфулла Оқмирзаев) маҳаллалари иши намунали ташкил этилгани ва аҳоли учун барча шарт-шароитлар яратилгани учун махсус совғалар билан тақдирланишди.

Шариф ИСМОИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИДА

Шуни хабар қиладики, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида 1994 йил 1 июлдан Ўзбекистон Республикасининг миллий валютаси — «Сўм»нинг муомалага киритилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 12 фоизли ички ютуқли заём облигациясининг навбатдаги ютуқлар тиражи вақти кечроқ муддатга кўчирилади.

* *Мусаввир устахонасида*

ОЙДИН ОРЗУЛАР

...МУЪЖАЗГИНА, аммо қандайдир сирли бу хонанинг бир бурчагида асрнинг гувоҳи эски рояль унинг устида ҳайкал портретлар, чинни андозалар. Хонанинг яна икки бурчагида ҳайкалтарошнинг ижод намуналари худди кўргазмага қўйилган санъат асарларига ўхшайди. Охирги бурчакда эса тахта равоқнинг устида тугалланмаган иш, халқимизнинг севимли артисти Шукур Бурхонов портрети, катта тахта столида лой, ишда қўлланадиган турли асбоблар турибди. Деворларда ҳар хил манзаралар, инсоннинг ҳолатлари акс этган расмлар, мумтоз миниатюралар, суратлар осилган. Булар ҳам Гулсара опа ижодининг маҳсули. Ҳам устахона, ҳам дарсхона, ҳам айвон вазифасини ўтовчи бу хонада яширинган сир нимада эканлиги кишини қизиқтириб қўяди. Хона бўйлаб кўз югуртирасиз. Турли қиёфалар, Алишер Навоий, Бобур, Ганди, Шароф Рашидов портретлари.

Ногоҳ кўзингиз Ботир Зокиров портретларида тўхтайди. Нигоҳингиз унинг нигоҳлари билан тўқнашади. Қаршингизда турган Ботир Зокиров тирикдай туюлади сизга. Унга узоқ тикилиб қоласиз. Маъюс нигоҳлардан армонни, яшашга бўлган иштиёқни уқасиз. Алишер Навоий сиймосида донишмандлик, камтарлик, кўзга ташланади. Ҳам хаёл, ҳам ташвиш билан узоқларга ўйчан қараб турган бобомиз бизга мозийдан оталаримиз, авлодларимиз ўтмишидан сўзлайди.

— Бундай ҳайкалларни ясашни сизга ким ўргатган, — сўраймиз Гулсара опадан.

У бир кўз қоқиб ним табассум қилади. Сўнг аста гап бошлайди:

— Отам ҳарбий киши эдилар. Ўзим шу шаҳарда туғилганим билан болалигим Чимкент вилоятида — Аҳмад Яссавий юртида кечган. Кенгликларни, қир-адирларни яхши кўраман. Опаларим, ўртоқларим билан далага чиқсак, қандайдир шаклларга ўхшайдиган чўпларни, тошларни териб юрардим. Лой пишитиб, уйчалар қурардик, ўйинлар ўйнардик...

Дарвоқе, инсондаги орзу, интилиш ҳар нарсадан устун деганларича бор экан. Агар қизиқиш, иштиёқ чин кўнгилдан бўлса, у йўлдаги ҳар қандай тўсиқни, қийинчиликни енга олади. Буни Гулсара Ражапова мисолида ҳам кўрса бўлади.

Мактабни битириш арафасида Гулсара опа ўз орзуларини яқинларига айтганида кўпчилик унга Тошкент театр ва рассомлик санъати институтининг тасвирий санъат бўлимига кириб ўқишни таклиф қилишди. Шундай бўлди ҳам: у ўқишга кирди. Ўзининг ранг-баранг, катта-кичик асарларини ярата бошлади. Аммо бу билан унинг кўнгли тўлмади. Ўйлаган, тасаввур қилган нарсаларни беришга, яратишга дунё ранглари камлик қилди, назаримда. Сўнгра қўлига лой олди. Ҳайкалчалар, портретлар ясай бошлади.

Инсон ҳолатини ранглар орқали суратда беришнинг ўзи бўлмайди. У мусаввирдан катта маҳоратни талаб этади. Агар шу ҳолатни ҳайкалда берадиган бўлса, унда биргина маҳоратнинг ўзи камлик қилади. Бунинг учун ҳайкалтарош сабр-бардошли бўлиши, оғир меҳнат машаққатига тайёр туриши керак. Шундагина у орзу қилган мақсадга етишиши мумкин.

Баъзан шундай ҳоллар бўладики, бир ҳайкал, дейлик портретни ҳайкалтарош зўр иштиёқ билан ишлайди ва ҳайкал унинг энг яхши кўрган иши—ижод дурдонасига айланади. Лекин у бошқалар назарида арзимас асарлигича қолади. Ижодкорга бундан ортиқ зарба бўлмайди.

— Кўргазмаларим бир неча маротаба намойиш қилинган, — дейди Гулсара опа. — Мақтов ҳам, танқид ҳам эшитдим. Ишларимни ўта содда усул дегувчилар ҳам бўлди. Бу санъат, гўзаллик эмас, деганларни ҳам эшитдим. Кимлардир менга модерн усулида асарлар яратишни маслаҳат беришди. Нима дейсиз ҳар ким фикрини айтади-да. Мен эса ўзим орзу қилган, ўйлаган асарлар, портретлар яратишни хоҳлайман. Менимча, ўзингиз кўриб турибсиз, унчалик содда ишлар эмас, тўғрими?

Гулсара опа яна яратган портретларига бир-бир қараб чиқади. Дарҳақиқат, улар шунчаки ишланмаган. Ҳар бир асарда ўзига хос маъно, инсон табиати ва ҳолати акс этган. У ҳар қандай модерн усулидан қолишмайди. Ҳайкалларни кузатар экансиз, бизнинг халққа, санъатни тушунадиган одамларга модерндан кўра ҳам кўпроқ ана шундай асарлар кераклигини ҳис қиласиз.

Маълумки, модерн усули кишиларни ўйлашга ундайдиган асарлардир. Санъатимизни жаҳон миқёсига олиб чиқиш учун ана шундай асарлар керак, албатта. Бироқ, бу билан биз портрет, ҳайкалларда гўзаллик йўқ, деб уларни инкор қила олмаймиз.

Томошабин асарлардаги инсонларнинг ҳолатини, кўзларида акс этган маънони ҳайкалтарош орқали ҳис қилади. Демак, ўша ҳолатни томошабинга етказиб бериш керак. Бунда фақат сиймо, сурат, қиёфа деган нисбатлар билан кифояланиш мумкинмикан? Гулсара опа бунга нима дер экан?

— Биласизми, мен ҳеч қачон осонликча асар яратмаганман. Агар олдимда бирор киши ўтириб, мен унинг расмини чизиш ёки портретини ясашим керак бўлса, шу ишни бирданига қилолмайман. Аввало у одам билан суҳбатлашаман. Бу бир-икки кунда бўлмайди. Қачонки шу одамнинг сиймосини ўзингда кашф қилсанггина портрет яхши чиқади. Мана бу Алишер Навоий, Ибн Сино, Шароф Рашидов портретларини яратиш учун мен уларнинг асарларини қанча ўқиганман. Ҳозир мана кўриб турибсиз. Шукур Бурҳонов сиймосини ишлаяпман. Менга намуна тариқасида расмини олиб келиб беришди. Бироқ, бу менга кам эди. Гарчанд, Шукур Бурҳоновни ёшлигимда яхши кўриб, ўйнаган саҳна асарларини, фильмларини томоша қилган бўлсам-да, шу портретни яратиш учун унинг уйига бордим. Оила аъзолари, дўстлари, яқинлари билан у киши ҳақида суҳбатлашдим. Тўла тасаввурга эга бўлгандан кейингина шу ишга қўл урдим.

Гулсара опа асосан ижодни оиладаги ишлардан ортган пайтда қилади. Унинг уч фарзанди бор. Турмуш ўртоғи Аваз Ражапов билан бамаслаҳат иш қилади. Ҳар бир асарда Аваз аканинг ҳам ҳиссаси бор. У Гулсара опага яқиндан ёрдам беради.

— Баъзан бермоқчи бўлган ўйларим асарларимда чиқмайдиганга ўхшайверади, — дейди Гулсара опа. — Ана шунда Аваз акамлар лой пишитиб келиб, иш бошлайдилар. Кейин ўз-ўзидан яна ишга шўнғиб кетаман. Билсангиз жуда кўп режаларим бор. Ҳали. Мақсадларим тасаввуримга сиғмай ҳам қолади баъзида. Кўпроқ кекса одамларни, отахонларнинг ҳайкалларини ишлагим келаверади. Орзуим ҳайкалтарошликнинг портрет усули ҳам энг гўзал санъат эканлигини исботлашдир..

Ҳа, инсон ҳамиша бирор мақсадни кўзлаб унга интилиб яшайди. Ана шу орзу, мақсаднинг борлиги эса умрининг бесамар ўтмаётганлигидан далолат беради. Зеро, инсон тириклигининг индаллоси ҳам мазмунли умр кечириш, авлодларга бирор эзгу нарса қолдиришни тақозо этади.

Назира СОДИҚОВА.

* *Ҳамшаҳарларимиз*

СОЗЛАР ОҒУШИДА

МУХТОР Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг катта хонасида одатдагидек талабалар билан ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри, дирижёрлик кафедрасининг мудири Рустам Хўжаев бошчилигида машғулот ўтказиларди. Кутилмаганда диёримизга Норвегиядан келган бир гуруҳ мусиқачиларни консерватория раҳбари бошлаб кириб келди. Меҳмонлар таржимон орқали оркестр П. Холиқовнинг «Номаълум аскар қабрида» деб номланган муқаддимани машқ қилишаётганини сўраб билиб олишади. Куйни обдон тинглашгач, Рустам акадан ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрида бирон бир норвежча куйни ижро этиш мумкинми, деб сўрашади. Бу саволдан оркестр жамоаси раҳбаримиз ноқулай вазиятдан қандай қилиб чиқаркин, дея Рустам акага тикилиб қолишади. Рустам ака мумкин, дея жавоб бериб, консерватория кутубхонасидан норвегиялик композитор Эдвард Григнинг дунёга машҳур «Пер Гюнт» сюитаси ноталарини олиб келадилар. Ҳеч қандай тайёргарликсиз ўзбек созлари оркестри ижросида бу ёқимли куй баралла янграйди, меҳмонлар куйнинг миллий созларимизда нақадар гўзал ижросидан ҳайратга тушадилар. Улар Рустам акага куйнинг ижросига алоқадор бўлган бир неча саволлар беришади, қониқарли жавоб олгач меҳмонлар раҳбари:

— Агар Григ ҳаёт бўлиб биз тинглаган куйни эшитганда балки «Пер Гюнт» сюитасини ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри учун махсус ёзган бўлар эди, — дейди.

Бу албатта, оркестр раҳбари ва жамоага берилган юқори баҳо эди.

Рустам ака ёшлик чоғиданоқ мусиқага қизиқар, қаерда бирон бир наво эшитилса бутун вужуди билан тинглар, оҳанглар замирида ётган мусиқа сирлари, мазмунини билишга интиларди. Бу муҳаббат унинг Глиэр номидаги республика мусиқа мактаб-интернатига ўқишга киришига сабабчи бўлди. Рустам ака мусиқа мактабини олтин медалга битириб, Тошкент Давлат консерваториясига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинди.

1970 йилда илмгоҳни аъло баҳолар билан тугатган Рустам Хўжаевга устозлар шу даргоҳда қолиб ишлашни таклиф этдилар...

Ўзбекистон республикаси маданият ишлари вазирлиги маданий-маърифий ишлар ва халқ ижодиёти бошқармаси бошлиғи вазифасида ишлаб келаётган Рустам Хўжаев маданиятимиз ва маънавиятимизни юксалтириш, ота-боболаримиз меросини ёшлар ўртасида тарғиб этиш, халқ ҳаваскорлиқ жамоаларининг ишларини бугунги кун даражасига олиб чиқиш борасида кўплаб хайрли ишларни олиб бормоқда.

Салоҳиддин САЙДОВ.

● СУРАТДА: Рустам Хўжаев (ўртада) ҳамкасблари Деҳқонбой Ҳусанов ва Абдухолиқ Сафарбоев билан ўзаро суҳбат чоғида.

* *Иқтидорли ёшлар*

ЎҚУВЧИ— КИТОБ МУАЛЛИФИ

АЛИШЕР Навоий номли Республика нафис санъат мактаби ўзининг биринчи битирувчиларини чиқарди. Битирув кечасида Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев, Ўзбекистон халқ рассоми Рўзи Чориев, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг биринчи котиби Жамол Камол, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев, Ўзбекистон халқ артисти Афзал Рафиқов ва бошқалар иштирок этишди. Жами 83 битирувчининг 64 таси яхши ва аъло баҳоли шаҳодатномага, 8 битирувчи эса имтиёзли шаҳодатномага эга бўлишди.

Лицейнинг икки битирувчиси — Рустам Раҳимов ва Дилфуза Шодиёрова «Лицей юлдузлари» номига мушарраф бўлишди. Рустам Раҳимов куни кеча Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетининг толиби бўлди. Дилфуза Шодиёрова эса бугунги кунда иккита шеърий китоб муаллифи.

Битирув кечаси давомида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг биринчи котиби Жамол Камол сўзга чиқиб, уюшманинг навбатдан ташқари кенгаши қабул қилган қарорига мувофиқ ёш шоира Дилфуза Шодиёровани Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасига қабул қилинганини эълон қилди ва унга аъзолик ҳужжатини тантанали равишда топширди. Тантанали маросимдан сўнг ёш шоира билан суҳбатлашдик.

— Дилфуза, сизнинг бу даргоҳга келиб ўқишингизга нима туртки бўлган?

— Мен бу ерга ўз хоҳишим билан, газетада чиққан эълонни ўқиб келганман. Ана шу тасодифдан ҳанузгача миннатдорман. Чунки бу даргоҳда менинг кўп орзуларим рўёбга чиқди.

— Шеъриятга қизиқишингиз нимадан бошланган?

— Беш-олти ёшимда таниқли шоир Абдулла Ориповнинг бир қанча шеърларини ёд билардим. Қолаверса, мактабдаги адабиёт ўқитувчимиз шоир Жўра Алимардон адабиётга бўлган меҳримни янада кучайтирди. Аввалига туман, кейинчалик вилоят бўйича ўтказилган «Менинг биринчи китобчам» мусобақаларида ғолиб чиқдим. Инсон руҳиятининг ажиблиги, ҳаётга бўлган муҳаббат, туғилган ерим — Қашқадарё вилояти Чироқчи туманининг мафтункор манзаралари ижодимга қанот бағишлаб келмоқда. Китобларимдан бирига бошсўз ёзиб, менга оқ фотиҳа берган шоир Абдулла Ориповни ўзимга устоз биламан.

— Сиз мактаб битирувчиси, айни пайтда касб танлаш арафасидасиз...

— Мен Тошкент Давлат университетининг филология факультетида ўқимоқчиман. Мақсадим— адабиётшунос бўлиш.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

* *Шахсий фикр*

БОЛАНГИЗ ТИЛИ

ОИЛАДА фарзанд дунёга келди. У билан бирга шу хонадонга тотли ташвиш, файз, иқбол кириб келади.

Маълумки, гўдакнинг туғилгандан бошлаб дастлаб ўсиш даври катталарнинг, айниқса оналарнинг диққат-эътиборида бўлади. Унинг онасини, отасини, сўнг атрофдагиларни таний бошлаши, одам гапирганда кулиши, кейинчалик ўтириши, эмаклаши, аста-секин нарсаларни ушлаб атак-чечак қилиб юриши, тили чиқиб дастлабки сўзларни айтиши кишига завқ беради. Бу онлар тотли ва жуда гўзалдир. Бироқ, биз кўпинча ана шу гўзаллик сеҳрига маҳлиё бўлиб, атрофимизда ўзича чуғур-чуғур қилиб ўйнаётган фарзандларимизнинг гапларига унчалик эътибор бермаймиз. Баъзан рўзғор юмушлари билан, баъзан бошқа ташвишлар билан андармон бўлиб қоламиз. Тилини яримта қилиб гапирган боламизга кулиб қўямиз. Уларнинг бу одатларини ҳам гўдаклигига ёки атайин эркаланаётганига йўямиз. Бола бўлса бир-икки гапиради. Сўнг шунга ўрганиб қолади. Ёки боламиз тилидаги нуқсонни «Ёшига хос, катта бўлса ўтиб кетади» деган ўй билан ўзимизни хотиржам қиламиз. У каттароқ бўлиб қолганда эса олдини олишга кеч бўлади.

Бизда мактабгача ёшда бўлган болаларнинг кўпчилиги ҳарфларни тўғри талаффуз қилолмайди. Бола нутқини вақтида ривожлантира олмаслик натижасида кейинчалик унинг тили чучук ёки тутилиб гапирадиган бўлиб қолади.

Гулчеҳранинг тилидаги нуқсонни кўрган ота-онаси дастлаб ўтиб кетади деб юришди. Аммо вақт ўтиши билан у тузалмади. Ҳамма нарсани биладиган, катталарга тақлид қилиб жуда бийрон гапирадиган бу қизда бир неча ҳарф нотўғри талаффуз қилинарди. У «р»нинг ўрнига «й», «с»нинг ўрнига «т», «ч»нинг ўрнига «ш» ва шу каби ҳарфларни айтарди. Мактабга борганида ҳам ана шу нуқсон йўқолмади. Ота-онаси логопедларга мурожаат қилиб, бир қанча муолажа ва машғулотлардан кейин талаффузи бутунлай бўлмасада анча яхшиланди. Бироқ, унинг тили чучук бўлиб қолди.

Шаҳримизда нутқи яхши ривожланмаган болаларнинг махсус интернати борлигини кўпчилик билмайди. Билганда ҳам у ерга ҳамма ҳам боласини жойлаштиришга имкон йўқ. Бу кўпчиликка шарт ҳам эмас. Чунки агар боладаги нутқ нуқсони вақтида олди олиниб, логопедларга мурожаат қилинса, ҳаммага ҳам интернатга ҳожат қолмайди.

Ҳозирги пайтда бунинг учун республика ўқитувчилар ўқув-услубий марказининг дефектология бўлими кенг кўламдаги дастур ишлаб чиққан. У асосида шаҳримиздаги мактабгача болалар муассасаларида иш олиб бориляпти. Баъзи боғчаларда нутқида нуқсони бор болалар учун махсус гуруҳлар ташкил қилинаяпти. Болалар поликлиникаларида махсус бўлимлар очилган. Аммо бундан кўпчилик ота-оналар бехабардирлар. Буни кўпроқ ҳудудий шифокорлар орқали билиш мумкин.

Боладаги нутқий камчиликни билган ота-оналар вақтида логопедларга, яъни нутқни тузатувчи тарбиячиларга ёки ўз ҳудудларининг шифокорларига мурожаат қилишлари керак. Унинг олдини олиш учун ҳаракатни тез бошлаш лозим. Бу ҳақда республика ўқув-услубий маркази дефектология бўлими махсус мактабгача тарбия муассасалари бўйича мутахассис Ҳури Колбоева шундай дейди:

— Боладаги нуқсонни билиб, логопедларга мурожаат қилиш унинг келажаги учун жуда фойдалидир. Логопедлар энг аввало нуқсоннинг сабабини аниқлаб, унинг ривожланишига асос бўлган тана аъзоларини ҳар томонлама ривожлантиришга йўллаши керак. Бунинг учун бизда махсус усул ишлаб чиқилган. Чунки нутқда ҳар хил нуқсон бўлиши мумкин. Булар фақат товуш талаффузида нуқсони бўлганлар, нутқи тўлиқ ривожланмаганлар ҳамда дудуқланиб гапирувчи болалар бўлиши мумкин. Уларни ўқитиш ўзига хос дастурлар бўйича олиб борилади. Бундай болалар умумтаълим мактабларига боравераdi. Улар билан доимий машғулот олиб борилса, кейинчалик нутқи равон бўлиб кетади. Нутқий камчилиги мия, асаб системаси билан боғлиқ бўлган болалар эса махсус интернатларда ўқитилади.

Ҳозирги пайтда шаҳримизда нутқида нуқсони бор болалар учун 101 гуруҳ мавжуд бўлиб, уларда 1270 дан ортиқ бола тарбияланади. Бу гуруҳларда болаларнинг нутқи тиббий ёрдам, дорилар, физиотерапия, уқалаш, шифобахш гиёҳлардан тайёрланган ичимликлар, жисмоний тарбия билан даволанади.

Мутахассиснинг гапларида жон бор. У амалда исботланган хулосаларга таяниб ўз фикрларини билдирди.

Нутқида нуқсон бўлган болалар билан ишлашга сўнгги пайтда катта эътибор берилмоқда. Шу йилнинг ўзида 150 нафар нутқи яхши ривожланмаган болаларга мўлжалланган 15 та янги гуруҳ очиш кўзда тутилмоқда. Бундан ташқари болалар билан ишлашда логопедлар янги дастурлар асосида иш олиб боришмоқда. Шаҳримизда ўтган логопедларнинг товуш талаффузини ўргатиш бўйича анжуман фикримизга мисол бўла олади. Айниқса, бу борада Собир Раҳимов тумани 522-болалар боғчасининг тарбиячиси Дилором Жалолова катта ишларни амалга оширяпти. Унинг товушни ривожлантириш ва нутқни текислаш бўйича ноанъанавий усулдан фойдаланиш усули ижобий самара бераяпти. Бунда оғиз аъзоларини машқ қилдиришда, турли нарсаларнинг, предметларнинг овозларига тақлид қилиб, бир вақтнинг ўзида ҳамма товуш бўйича иш олиб бориш катта фойда беряпти. Унинг ишларидан намуналар дастур сифатида қўлланилмоқда.

Болаларнинг нутқидаги нуқсоннинг олдини олиш учун энг биринчи навбатда ота-оналар масъулиятни ҳис қилишлари керак. Боғчаларда нутқни яхшилаш учун қилинаётган саъй-ҳаракатлар ота-оналар билан биргаликда амалга оширилса айни муддао бўларди.

Азизлар, атрофингизда гиргиттон бўлиб сизга бир нималарни чуғурлаб уқтирмоқчи бўлган дилбандингизга қулоқ тутинг. У нима деяпти?

Назифа САИДОВА.

* *Маданият масканларида*

АСРЛАРГА ТЕНГДОШ НАВОЛАР

ШАЙХОНТОҲУР тумани маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган ашула ва рақс ижодий жамоаси «Асрга тенгдош наволар» деб номланган янги концерт дастури билан туман маҳаллаларида томошалар намойиш эта бошладилар. Нодирабегим, Увайсий, Алишер Навоий, Фурқат ғазаллари билан айтиладиган мумтоз ашулалар, ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналаридан ташкил топган янги концерт томошаси мухлислар томонидан илиқ кутиб олинмоқда.

Кекса санъаткорлардан Жалолиддин Холиқов, Неъматжон Қулабдуллаев, Дадамирза Муродов, Ўткиржон Қодировлар ижросидаги дилрабо наволар, рақкосалардан Нафисахон Расулова, Тозабека Солиеваларнинг мафтункор рақслар гулдастаси концертга файз бағишламоқда. Ансамблнинг асрлар силсиласидан ўтиб бизларгача етиб келган, ота-боболаримиз орзу-умидлари, қалб туғёнлари акс этган куй ва ашулаларни маҳорат билан ижро этиб, томошабинлар меҳрига сазовор бўлишида тинимсиз меҳнат, изланиш, ҳар бир куй сеҳрини, қўшиқ матнини мукаммал ўрганиб сўнгра саҳнага олиб чиқиш каби машаққатли машқлар ётади.

РАҚС ОҚШОМИ

ШАҲРИМИЗДАГИ Нодирабегим маданият уйи ижодий жамоалари орасида «Замонавий эстрада рақслари» ансамбли ўз концерт томошалари билан кўпчиликнинг эътиборини қозонган дасталардан ҳисобланади.

Ижодий жамоанинг «Камалакнинг етти ранги» деб номланган янги концерт томошаси жозибали ва маҳорат билан ижро этилган рақслардан ташкил топганлиги билан ҳам кенг томошабинлар оммасининг олқишлари билан кутиб олинмоқда. Елена Свечикова саҳналаштирган ўзбек, тожик, украин, афғон рақслари ижодий жамоанинг ютуғи сифатида ҳам таҳсинларга лойиқдир. Турли рангларда жило топган бу рақслар орқали ансамбль ижодий жамоаси дўстликни улуғлашга ҳаракат қилганлар, санъатнинг сарҳад билмаслиги, унинг тинчлик элчиси эканлигини, гўзаллик ҳамиша ғолиблигини санъаткорона тарзда томошабинларга етказиб бера олганлар.

Шу кунларда янги концерт томошаси шаҳримиз маданият масканларида намойиш этилмоқда.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

* *Куюнчаклик билан ёзилган*

УНДАН ВАФО КУТМАНГ

ВАБО касаллиги инсониятга қадим замонлардан бери маълум. Африка, Осиё ва Жанубий Американинг баъзи бир мамлакатларида эса вабога минглаб беморларнинг ҳалокатига сабаб бўлаётгани ва келтираётган моддий зарари туфайли ҳақиқий миллий кулфат сифатида қаралади. Ҳатто АҚШ, Япония, Италия, Испания каби тараққий этган давлатларда ҳам кейинги 20 йил давомида қайта-қайта вабо эпидемиялари қайд этилди. Ҳозиргача вабо касаллигининг 6 та пандемия (жаҳон бўйлаб тарқаган эпидемия)си бўлиб, ўтган 1960 йилдан бошлаб бугунги кунларга қадар 7-пандемияси давом этмоқда.

Вабо — ўткир ичак инфекцияси ҳисобланиб, уни вибрионлар гуруҳига кирувчи бактериялар келтириб чиқаради. Қўзғатувчилар жуда ҳаракатчан бўлиб, паст ҳарорат ва музлашга чидамли. Улар қайнатилган сувда 1 минут давомида ҳалок бўладилар ва сульфат, хлорид кислоталарининг кучсиз концентрацияли ҳамда ҳар хил дизенфекцияловчи эритмаларга сезгирдирлар. Вабо вибрионларининг икки хил биологик тури маълум: классик ва Эльтор. Эльтор вибриони ҳозирги даврда давом этаётган вабо пандемиясининг сабабчиси ҳисобланади. Ушбу вибрионларнинг кўпчилик хусусиятлари ўзгараётганлиги ва улар одамда жуда енгил ўтадиган касаллик ёки соғлом вибрион ташиб юрувчиларни қолларига сабаб бўлаётганлиги кузатилмоқда. Шу билан бирга вабо касаллигининг қўзғатувчиси ҳисобланмаган вибрионларнинг катта гуруҳи оғир кечадиган хасталикларни келтириб чиқармоқда. Жумладан 1993 йил январь ойидан бошлаб Ҳиндистон ва Бангладешда вабо касаллигининг йирик эпидемиялари юзага чиқиб, уларнинг сабабчиси 0139 гуруҳига кирувчи вибрионлар эканлиги аниқланди. Хасталик кўпинча оғир кечиши ва ўлим кўрсаткичи 5 фоизгача етиши билан характерланади.

Вабо вибрионларини ташқи муҳитга ажратувчи асосий манба одам ҳисобланади. Шу билан бирга охирги пандемияда касалликнинг ўта енгил шаклларда кечиши, унда соғлом вибрион ташиб юрувчилар кўпчиликни ташкил этиши ва қўзғатувчининг ташқи муҳит таъсирларига чидамли эканлиги эпидемиологик вазиятнинг мураккаблашишига олиб келмоқда. Бу омил ташқи муҳитда вабо билан оғриган беморлар бўлмаган тақдирда ҳам вибрионларнинг топилиши билан изоҳланади. Охирги пандемиянинг яна бир жиҳати шундан иборатки, унда вабо қўзғатувчилари сув муҳитида сақланибгина қолмасдан, балки кўпайиш қобилиятига ҳам эга эканлигини намоён қилди. Бунинг оқибатида касаллик денгиз маҳсулотларини (балиқлар, қисқичбақалар, креветкалар ва ҳоказо) етарли даражада қайнатмасдан, қовурмасдан ёки хомлигича истеъмол қилган кишиларда ҳам кузатилмоқда.

Вабо касаллигининг юқиш йўли фақат оғиз орқалидир. Эпидемиялар ўз навбатида сув, озиқ-овқат маҳсулотлари, маиший мулоқот йўллари орқали келиб чиқиши мумкин. Ушбу хасталикка берилувчанлик юқори бўлиб, у билан ҳар хил ёшдаги кишилар оғриши аниқланган.

Касалликнинг яширин даври 1 кундан 6 кунгача (кўпинча 1—2 кунни ташкил этади). Хасталикнинг биринчи белгиси ич суришидир. Ушбу аломат тўсатдан, асосан кечаси ёки эрталабга яқин пайдо бўлади. Ич кетишидан сўнг беморда қусиш бошланади. Тезда қусуқ ҳам сувсимон шаклга кириб, гуруч сувига ўхшаб қолади. Шу билан бирга ушбу хасталикда беморни қориндаги оғриқлар безовта қилмайди. Касаллик оғир кечган пайтларда беморларнинг ҳамиша сув ичкиси ва қусгиси келади. Мушаклари тортишиб, қаттиқ оғриқ беради. Тери қуришиб, кўкариб кетади, овози хириллаб, йўқолиш даражасигача боради. Қон босими кескин равишда пасайиб, томир уриши тезлашади, пешоб ажралиши умуман тўхтаб қолади ва ўткир буйрак етишмаслигини келтириб чиқаради. Беморларда карахтлик аломатлари пайдо бўлиб, кўз атрофида «қора кўзойнак» белгиси кузатилади, териси буришиб, ушлаб кўрилганда совиб кетганлиги сезилади.

Юқорида айтиб ўтилган аломатлар вабо беморлари ёки унинг қўзғатувчиларини ташиб юрувчи шахслар аниқланган тақдирда эпидемияга қарши чора-тадбирларни ўтказишни талаб этади. Шу билан бирга охирги пандемия жараёнида бу тадбирларга сезиларли равишда ўзгартиришлар киритилди ва улар иқтисодий харажатларни камайтирган ҳолда эпидемиологик жиҳатдан самаралироқ эканлигини исбот қилди. Касаллик ўчоғини ўраб олиш ва ундан ташқарига чиқмоқчи бўлган шахсларни яккалантириш каби тадбирлар ортиқча эканлиги маълум бўлди. Карантин ўрнига эпидемияга қарши чеклаш чора-тадбирларини ташкил этиш мақсадга мувофиқ эканлиги амалиётда исбот этилди.

Умуман олганда, вабо шу бугунги иссиқ куннинг муаммоларидан бири. Шунинг учун ҳам унинг олдини олишда аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш, оқава сувларни зарарсизлантириш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи, савдо, умумий овқатланиш тармоқларида қатъий равишда санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиш катта аҳамиятга эга. Алоҳида эътибор вабо касаллиги мавжуд бўлган мамлакатлардан республикамизга ташриф буюрган шахсларга қаратилиши лозим. Улар беш кун мобайнида поликлиника ва бошқа даволаш даргоҳлари томонидан кузатувда бўлишлари ва меъда-ичак касаллигининг биринчи аломатлари пайдо бўлган тақдирда дарҳол лаборатория текширувидан ўтишлари лозим. Вабо касаллигидан асло вафо кутманг. Унинг олдини олишдаги муҳим тадбирлардан бири аҳоли орасида кенг кўламда санитария-тушунтириш ишларини олиб боришдир.

Сирожиддин БОБОХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги эпидемиология, микробиология ва юқумли касалликлар илмий-текшириш институти вабо профилактикаси лабораторияси мудири, тиббиёт фанлари доктори.

Мирзо Улуғбек номли истироҳат боғида шаҳар болалар боғчаларининг тарбияланувчилари ўртасида югуриш, велопойга, коптоқ билан сакраш каби спорт турлари бўйича мусобақалар ўтказилди. Унда Акмал Икромов туманидаги 453-сонли ва Тошкент трактор заводининг 2-сонли болалар боғчалари муваффақиятли иштирок этишди.

СУРАТДА: тўпни аниқ отиш мусобақаси.

Равиль Альбеков олган сурат.

* *Турмуш чорраҳаларида*

ОНА РИЗОЛИГИ

МЕҲРИ хола деразадан кўчани томоша қилиб ўтирарди. Одамлар тўп-тўп бўлиб, гурунглашиб ишдан қайтишяпти. Ана, икки сочини ташлаб Қумрихон ҳам ўтиб кетди. Маҳбуба нега ҳаяллади? Уйда ишим бор, эрта қайтаман деган эди-ю.

Она пардани суриб, қиз йўлига тикилди. Бирдан муюлишда юлдуздай чарақлаб Маҳбуба кўринди. Тўхтади. У ёқ-бу ёққа қаради-да ким биландир гапга тутинди. Сўнг йўловчилар ортида марғилонча оқ дўпписи кўзга бир ташланди-ю кўринмай қолди. Она ҳовлида уни биров чақиргандек, тез пардани тортиб, деразадан кетди.

Кўп ўтмай Маҳбуба кирди. Меҳри хола хаёл суриб қолган эди, остонада қизини кўриб, «келдингми?» деди.

Маҳбуба ҳол сўради.

— Ўзим, болам, — жавоб қилди она ҳамон ўйчан.

«Жамолиддиннинг кузатганини яна кўрибдилар-да, — фикридан ўтди қизнинг, — ўшанда ҳам ер чизиб қолгандилар».

— Қизим, кўчага қараб ўтиришга одатланиб қолибман, яна кўнглингга... — деди қизи уни деразада чиндан ҳам кўргандек шубҳага бориб.

Маҳбубанинг юзига қизиллик югурди, ерга тикилди.

Маҳбуба кейинги вақтларда боққа ҳам, кинога ҳам кам борарди. Шанба куни Меҳри хола қизларга ўхшаб чаққон бўлиб, овқатни эртароқ ҳозирлаб, кутилмаганда қизига деди:

— Телевизор нимагадир пирпираяпти. Ҳали кўчада болалар бугунги кинони шундаям мақташди, борсак-чи.

Қиз кинога унча ҳавас қилавермайдиган онасининг илтифотидан ажабланиб, рози бўлди. Орқароқдаги қаторга ўтиришди. Кинонинг биринчи қисми тугамай, она:

— Кўзим тиниб кетди, қўй, мен бора қолай, — деб ўрнидан турди. Қизини бирга қайтишга қўймади.

Меҳри хола эшикка энди етганда, Маҳбубанинг ёнига, осмондан тушгандай, Жамолиддин келиб ўтирди. Қиз чўчиб, эшик томон қаради: онаси чиқиб кетган эди.

Маҳбуба онаси нима ўйда юрганини ҳеч билолмасди: «Хўш, нима сабабдан деразадан қарадилар, нега кинога бордилар-у, нега тез қайтиб келдилар».

Маҳбуба «Қани, нима бўларкин» деб, ишдан ҳеч ушланмай, эрта қайтадиган бўлди. Баъзан дугонаси Қумрихон билан қандайдир тўгаракка борарди, холос.

Бир куни Қумрихоннинг онаси кирди. У ичкарига қадам қўймасданоқ, биров билан уришаётгандек, бўғилиб, ҳовлида ўз қизини койий кетди:

— Вой, ўзи топиб, яхши кўрганига тегармиш! Қиз боқиб, биз оғзимизни очиб қолаверамизми-а? Қани, кўрамиз?! Мен топган йигит ёқмабди, қаранг.

Меҳри хола унинг бу гапларини гўё эшитмагандай, бир оғиз ҳам сўз қотмади. Қумрихоннинг онаси чақалоғи йиғлаб қолганини эслаб, ўрнидан турди.

— Келинг, бафуржа гаплашайлик. Маҳбубангизнинг ҳам бошини ким айлантираётганини биламан, опажон, — деди у чиқиб кетаётганида.

Меҳри хола қўлини кўкрагига босиб, кулибгина қўйди.

...Маҳбуба кўпдан бери бир нарсасини йўқотган кишидай бўлиб юрибди. Тарелкани, қошиқларни қўлидан тушириб юборар, супургини ичкари уйда қолдирар, кечқурунлари қўлига китоб олиб, варағини очиб қўйганича, бурчакка тикилиб қолар эди.

— Айтибмидим, қизим, ҳу бирда Қумрихоннинг онаси кирган эди, — деди Меҳри хола катта уйга ўтиб кета туриб, — тўйлари бўлмас экан...

У онасидан гапнинг давомини кутди. Лекин Меҳри хола катта уйдан чиқавермади. Столга ўтирди-да, онаси ҳозиргина айтган гапнинг мағзини чақмоқчи бўлди: «Тўйлари бўлмас экан... Нима демоқчилар ойим. «Жуда яхши қилибсиз, қизларимизга хўжайин бўлолмай қолдик, қўшни», дедилармикин? Қумрихоннинг онаси ҳам Жамолиддин тўғрисида индамай қолмаган, ҳой-наҳой. Жамолиддин бир куни «Ойингизни кўргандим, бир ёмон назар ташлаб қўйдилар» деган эди. Нима қилсам-а, ойим албатта оёқ тирайдилар. Ўзлари етилиб турибдилар, бугун-эрта бир важ топиб... Ахир, феълларини биламан, гапирмай юриб-юриб, бир ёриладилар, ёрилгандаям...»

— Қизим, ёт, ухлаб қолиб, ишга кечикмагин тағин.

Эрта билан Меҳри хола қизини ишга кузатаркан, тайинлади:

— Ҳаялламай келгин ишдан!

Маҳбуба кўча эшикни қаттиқроқ ёпди ва кета туриб ўзига ўзи деди: «Айтдим-ку, бугуноқ ёриладилар. Қумрихоннинг онаси, шундай билимдон аёл. Лекин ойимга тўғрисини айтсам-чи, тушунтирсам-чи, нега шу вақтга қадар оғзимга солиб келдим?! Ахир, мен...»

Маҳбуба ишдан қайтганда, Меҳри хола уйда йўқ эди. Ғира-ширада келди. Ранглари оқарган. Каравот ёнидаги кўрпачага уҳ тортиб ўтирди.

— Қизим, чой бер-чи. Кел, ўзинг ҳам ўтир ёнимга. — Меҳри хола чойни ҳўплади, Маҳбуба ойимга нима бўлди-а деб, ўрнида туриб қолди. — Мен кам гапман десам, сен мендан баттар чиқдинг. Қизим, биласанми, Қумрихоннинг тўйи бўладиганга ўхшайди. Сеникини ҳам тезлаштирсамми дейман...

— Нима деяпсиз, ойи... мен... — Маҳбуба онасининг тиззасига бошини қўйиб йиғламсиради.

Она уни юпатди, қиз уйқу тортгандек жим қолди. Қизининг елкасини силаркан, Меҳри холани хаёллар олиб кетди. Уч ойча бўлдимикин, Жамолиддинни кўрганидан буён тасаввуридан бот-бот ўта бошлаган ёшлиги ҳозир кечагидек кўз олдига келарди.

У вақтда ёш қиз Меҳри олис қишлоқда яшарди. Узоқдан бир Аҳмаджон деган йигит келиб, доим уларнинг кўчасида тенгқурлари билан гурунглашиб кетарди. Кейин-кейин бу томонга кам келадиган бўлди. Кўчада Меҳрини ҳар кўрганда: «Ассалому алайкум, ҳой, тортинчоқ қиз» дерди. Қиз нимагадир, уялиб кетарди. Бир куни отда кетаётганда, девордан қиз ҳовлисига қоғозга ўроғлик қандайдир нарса ташлади, у новвот эди. Кўп ўтмай, кутилмаганда, Меҳри Аҳмаджонни кўрди ва унга беихтиёр кўз тикиб қолди... Бирдан Меҳрини эрга бермоқчи бўлдилар. Шу хабарни эшитди-ю, Аҳмаджон кўз олдига келаверди, кетмади. Тўй бўладиган кун... ҳўнг-ҳўнг йиғлади. Унга чиндан ҳам кўнгил боғлаганини ўша куни билди. На чора! Тўй базми қизияпти. Шу маҳал бир ёш бола Меҳрини боғ томондаги эшикка чақирди. Яшириниб секин чиқди. Остонадан бир қадам қўйиши биланоқ биров белидан даст олиб, отга ўнгарди. Чинқириб, қичқириб бундоқ қараса, Аҳмаджон экан. Меҳриларнинг қишлоғидан ҳам наридаги бир қишлоқда нари-бери тўй бўлди... Шундай ҳам ширин яшашдики, камбағалликни сезишмади... Бир ой яшашди. Сўнг, сўнг... Бир куни тунда Аҳмаджон ишдан қайтмади. Ахтариб чиқиб кетди. Азонда жасадини жардан топди...

Меҳри хола кўз ёшини артиб, ўрнидан турди ва бирдан, бу воқеани худди қизига ҳикоя қилиб бераётгандек, гапира кетди:

— Кейинги эрим — раҳматлик отанг — ўша Аҳмаджоннинг ўртоғи эди. У ҳам бизни тушунар эди... Мана, сен, кенжам ҳам улғайдинг... Ҳаёт шунақа, қизим, — она томоғини қириб йўталиб олди, — баъмани, босиқ йигит кўринади...

Маҳбуба дастлаб онаси гапни қаёққа буриб, ким ҳақида гапираётганини тушунмай, кейин:

— Вой, нима деяпсиз, ойи!!? Ким? — деди.

— Ким бўларди, жонгинам, Жамолиддин-да, — дея Меҳри хола ёрилди.

Усмонжон ОХУНЖОНОВ.

---

* *Аччиқ, аммо очиқ гап*

ҲАММАНИНГ БУРЧИ

ХОНАДОНДАГИ бирон буюмни фарзандимиз синдириб қўйса, дарҳол «Кўзингга қарасанг бўлмасмиди, фалон сўмлик нарса эди-я», деб унга танбеҳ берамиз.

Ён қўшнимиз Забиҳилла ака ўғил уйлантирадиган бўлди-ю автобус буюртириб келди. Никоҳ куни 30 нафар киши йўлга тушдик. Қуданики «Ғунча» кинотеатри атрофидаги «дом»лардан бирида экан. Еб-ичиб, хурсанд бўлиб қудалик иззати билан ўша ўзимизнинг автобусда қайтаётган эдик, тўсатдан «тарақ» этган овоз келди. Ҳаммамиз қаттиқ чўчиб кетдик. Дарахтлар орқасида турган 3—4 нафар 13 ёшлардаги болалар автобусимизга тош отиб, бир катта ойнасини «чил-чил» қилиб синдириб «қуён» бўлишди. Автобус ҳайдовчиси ҳам, тўй қилаётган тўйбоши ҳам хуноб. Негаки, автобуснинг бир дона ойнасининг ўзи ҳозирги пайтда катта пул туради.

Нега фарзандларимизга бефарқ қарайдиган бўлиб қолдик. Ахир улар баъзида шўхлик қилиб, озмунча моддий зарар етказишаяптими? Мисол учун Фарҳод бозори атрофидаги 40 га яқин телефон автоматларининг биронтасидан фойдаланиб бўлмайди. Ҳаммаси яроқсиз. Буларни 13—14, ҳаттоки 17—18 ёшлардаги болалар шу аҳволга туширишган. Бундай яроқсиз таксофонларни Навоий, Усмон Носир, Лутфий, Муқимий, Сегизбоев, Уйғур, Зиё Саид, Беруний, Амир Темур, Фарғона йўли кўчаларидаги, Хадра, Ғ. Ғулом, Вокзал олди хиёбон ва майдонлардаги аянчли аҳволни кўриб, ҳар қандай шаҳримизнинг фуқаролари, айниқса, меҳмонлари ёқа ушлаши аниқ. Чунки 10000 дан ортиқ таксофонларнинг ярмидан кўпи яроқсиз, ачинарли ҳолда.

Бундан бир неча йил муқаддам Байналмилал кўчасининг Анҳор четларига панжаралар билан бирга паст симёғочлардаги ўнлаб чироқлар тунларни худди кундузгидек ёритарди. Ҳозирда чироқларнинг биронтаси ҳам йўқ. Ҳаммаси ўша атрофдаги болаларнинг «шўхлиги» туфайли қаровсиз, синган ҳолда турибди. Ниҳоят, яқинда симёғочлар бутунлай олиб ташланди.

Бешёғоч, Ёшлик, Чорсу, Хадрадаги ер ости йўллардаги ўнлаб, ҳаттоки юзлаб лампочкалар катта ёшдаги болалар томонидан юлиб олинган ёки синдирилган. Айниқса Бешёғочдаги тахминан 80 метрли ер ости йўл қачон қарасангиз қоронғу. Бу ҳолатдан баъзи бир таловчилар, чўнтакка тушувчилар фойдаланишаяпти.

Ўттиз йилдан бери темир йўлда хизмат қилаётган Ўткиржон деган танишим куйиниб шундай дейди:

— Сибирдан поездда келаётган одамлар Тошкентга яқинлашиши билан юрак ҳовучлайдиган бўлишган. Негаки, бундай пайтда тош отишлар, дераза ойналари синиши одат тусига айланган. Кейинги 3—4 йилдан бери бу ҳолатлар ҳар куни такрорланадиган бўлиб қолди. Вагонларнинг бир дона дераза ойнаси 6000 сўмдан ошиб кетди. Аммо тарбиясиз, бебош болалар тош отиб, озмунча ойналарни ишдан чиқаришдими? Бундай ҳолатга баъзи ота-оналар бефарқ қараб, фарзандларимизнинг бундай ножўя хатти-ҳаракатларига лоқайдлик қилишмоқда.

Яқиндагина Ал-Хоразмий — Қорақамиш оралиғида қатновчи 87-йўналиш бўйлаб Жанубий Корея маҳсулоти, янги автобуслар юра бошлагани бизни ғоят севинтирди. «Шўх» болаларнинг ёқимсиз қилиғи билан шу автобусларнинг юмшоқ ўриндиғи кесилганлигига кўзим тушиб, жоним роса ачиди. Бундай ҳол баъзан метро вагонларида ҳам содир бўлмоқда.

Гўзал Тошкентимизда яхши, одобли, ахлоқли, маънавияти жуда бой фарзандларимиз сон-саноқсиз. Аммо булар орасида ўз хатти-ҳаракатлари билан зарар етказаётган, тарбиясиз болаларнинг учраб туриши ачинарлидир. Уларнинг қилаётган ножўя хатти-ҳаракати, етказаётган моддий, иқтисодий зарарларининг олдини олиш ҳаммамиз, айниқса ота-оналар ва маҳалла фаолларининг бурчидир.

Омон САЙДАМИНОВ,
муаллим.

---

* *Ҳар тўғрида*

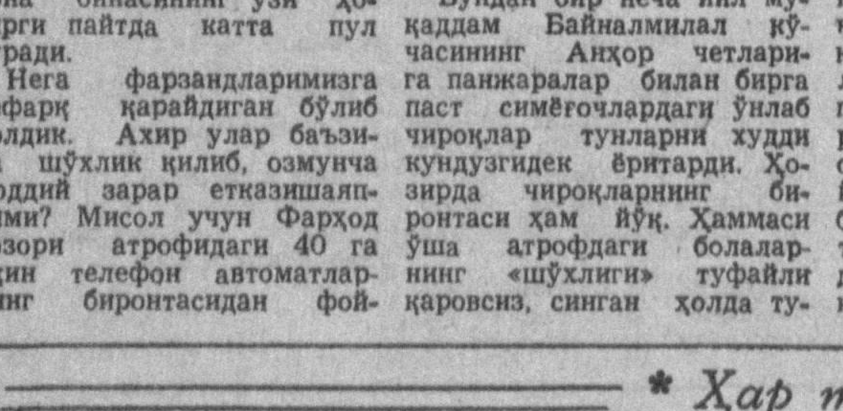

АНГЛИЯ. Дунёдаги энг жажжи ҳисобланмиш, узунлиги 37 миллиметр бўлган скрипка Лондондаги Сотби халқаро кимошди савдосида ташкилотчилар ўйлаганидан бирмунча арзон нархда сотилди. Швейцариялик уста Корнель Шнайдер моҳирлик билан ишлаган мазкур мусиқа асбобини дастлаб 4.100 доллар қийматида баҳоланган бўлсада, у атиги 1.700 долларгагина сотилди.
СУРАТДА: дунёдаги энг кичик скрипка.

ГЕРМАНИЯ. Эссен шаҳрида ўтаётган автомобиллар кўргазмасида дунёдаги энг кичик автомобиль намойиш қилинди. Унинг узунлиги 1,98 метр, оғирлиги эса 515 килограмм бўлиб, соатига 140 километргача тезликда юра олади. Унинг муаллифи — швециялик Ола Уаллиндир.

АП-РАТА-ТАСС суратлари.

---

* *Шахмат*

ЯНГИ ВАЗИФАЛАР КУТМОҚДА

МАШҲУР ўзбек шахматчиси Г. Аъзамов номидаги Республика шахмат-шашка клубида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда Сергей Пинчук ўтган давр ичида қилинган ишлар тўғрисида маъруза қилди. У бизнинг иқтидорли шахмат усталаримиз ўз имкониятларини янада кучлироқ намоён қилишлари учун терма жамоамизни замонавий компьютерлар билан таъминлаш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Кун тартибидаги иккинчи масала — Ўзбекистон Республикаси шахмат федерацияси раёсатининг янги таркиби ҳамда унинг янги президентини сайлаш эди.

Йиғилганлар Ўзбекистон Республикаси Президенти девони иш бошқарувчисининг ўринбосари Элдор Ғафуровни республика шахмат федерациясининг президенти этиб сайлаш учун овоз бердилар.

— Яқин вақт ичида ўзбек шахматчилари олдида турган барча муаммоларни ечиш учун қўлимдан келган ҳамма ишларни қилишга тайёрман — деди Э. Ғофуров. — Филиппин, Малайзия ва бошқа давлатларда ўтказилган халқаро мусобақаларда мустақил Ўзбекистонимиз шарафини муносиб равишда ҳимоя қилган шахматчиларимиз бундан буён ҳам суръатни бўшаштирмасликлари учун ташкилий ва бошқа томонлардан албатта кўмак берамиз.

Энг кекса шахмат усталаримиздан бири, шахматимиз фидойиси Мамажон Муҳиддинов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов ва Сергей Пинчуклар шахмат федерациясининг вице-президентлари этиб сайландилар.

Сўнг федерациянинг келажакда амалга оширишга мўлжалланган режалари ҳақида сўз борди. Тез орада федерация қошида ахборот маркази, усталар хонаси, кутубхона ташкил этилади. Шунингдек, «Хазина» ассоциацияси ҳомийлигида махсус газета ҳам чиқарилади. Ўйлаймизки, буларнинг бари Ўзбекистонда спортнинг ушбу турининг янада ривожланишига пухта замин яратади.

Дамир ИСЛОМОВ.

---

* *«02» хабар беради*

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

⊙ 13 июнь куни соат 22 дан 30 дақиқа ўтганида уч номаълум кимса Мирзо Улуғбек туманининг Оржоникидзе кўчасида жойлашган хонадон квартираларининг бирига кўча ойнасидан кириб, қўрқитиш йўли билан фуқаро Е. га тегишли бўлган видеомагнитафон, аудиомагнитафон ва костюмни олиб, жуфтакни ростлайдилар. Бундан хабар топган Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув хизмати ходимлари тезлик билан чора кўриб, босқинчиларни қўлга олишга муваффақ бўлдилар. Дастлабки тергов маълумотларига қараганда жиноятчилар иш жойи ва уйининг тайини бўлмаган, муқаддам ўғрилик қилгани учун судланган дайдилар бўлиб чиқди. Ўғирланган буюмлар уй эгасига қайтариб берилди.

⊙ 14 июнь куни Мирзо Улуғбек туманида жойлашган 39-уй олдида номаълум кимса фуқаро Г.нинг қўлидаги ичида 4 минг сўм бўлган сумкасини юлиб олиб қочаётганида йўл-соқчилик хизмати ходимлари томонидан қўлга олинди. Талончи ишининг тайини йўқ, Тошкент вилоятининг Қибрай туманида истиқомат қилувчи 1967 йилда туғилган Р. экан. Сумка ва пуллар ўз эгасига топширилди.

⊙ 15 июнь куни Шайхонтоҳур туманида жойлашган «Чорсу» деҳқон бозорида бозорга харид қилиш учун келган К. Тошевнинг чўнтагидан 500 минг сўм-купон пулини «шилиб» олишади. Шайхонтоҳур тумани ички ишлар бўлими жиноят-қидирув хизмати ходимлари Холмирзаев, Эрматов ва Қулабдуллаевлар томонидан қўлга олинган ўғри дастлабки терговлар маълумотларига қараганда 1944 йилда Самарқанд шаҳрида туғилган бўлиб, ҳозирда Самарқанддаги заводлардан бирида ишлаётган, муқаддам ўғрилик қилгани учун судланиб чиққан шахс бўлиб чиқди.

⊙ 16 июнь куни Юнусобод даҳаси, 14-мавзедаги уйларнинг бирида истиқомат қилувчи 1962 йилда туғилган Тошкент шаҳар жисмоний тарбия институтининг устаси М. С. нинг уйидан 1.25 грамм миқдорда қора дори гиёвандлик моддаси топилиб, чуқурроқ текширув натижасида қон томирга қора дорини юборувчи доринина ҳамда моддани бошқа кераксиз қўшилмалардан тозаловчи ангидрид суюқлиги топилиб, ашёвий далил сифатида олинди.

⊙ 16 июнь куни Чилонзор тумани, Қатортол кўчасида жойлашган «Меҳр» фирмасига қарашли дўконга номаълум киши томни тешиб тушиб ичкаридан жами 5 миллион сўм-купонлик молларни олиб кетганлиги ҳақида туман ички ишлар бошқармаси навбатчилик қисмига хабар берилди. Туман ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлинмаси ходимларининг изланишлари натижасида ўғриликни содир этган ака-ука В. Л. лар ва 1972 йилда туғилган С. қўлга олинди.

⊙ Яна шу куни Себзор даҳасидаги 38-уй олдида ҳеч қаерда ишламай юрган 1955 йилда туғилган, Халқлар дўстлиги кўчасидаги уйларнинг бирида истиқомат қилувчи С. Ц. даҳа бўйлаб кетаётган «Мажнунтол» фирмаси ходимини қўрқитиш йўли билан ёнидаги 3 миллион сўм-купонни олиб «жуфтакни урай» деб турганида милиция ходимлари томонидан қўлга олинди.

⊙ 17 июнь куни соат 23 дан 50 дақиқа ўтганида Чилонзор даҳасининг 20-мавзесида жойлашган уйлардан бирининг хонадонида қотиллик содир этилгани ҳақида туман ички ишлар бошқармасига хабар берилган эди. Туман ички ишлар хизмати ходимларининг тинмай изланишлари натижасида калтак зарбаларидан ҳалок бўлган онанинг қотиллари аниқланди. Қотил онаизорнинг 1975 йилда туғилган қизи билан уникига келиб-кетиб турадиган 1969 йилда туғилган Н. Ю. бўлиб, шу куни ичиб олган ошиқ-мошиқларга онанинг берган дашноми ёқмай, уни калтаклаб ўлдиришган экан. Бу икки қотил устидан терговишлари кетмоқда.

⊙ 18 июнь куни соат 17 дан 45 дақиқа ўтганида Муқимий кўчасининг «Спорт моллари» дўкони олдида учта ичиб олган безори ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетмонини олиб, дашном берувчиларга эса қўлларидаги пичоқ билан ҳамла қила бошладилар. Шу дамда етиб келган милиция катта сержанти Маҳмуджон Қодиров ва ҳудуд нозири милиция капитани Абдуллаевлар фуқаро кийимида бўлганликлари учун уларга бир неча бор тартиб сақловчи посбон эканликлари, безориликни бас қилишлари лозимлигини тушунтиришга уриниб, хизмат гувоҳномаларини ҳам кўрсатдилар. Аммо ён-атрофдаги фуқароларнинг бепарвогина уларнинг безори қилиқларига қараб ўтишлари «зўравон»ларни шерга айлантириб, тартибга чақиришга уринишларига қарши безориликларини давом эттирдилар. Ва безорилардан бири милиция катта сержанти елкасига қўлидаги пичоқ билан ташланиб санчиб олди. Буни кўрган милиция капитани пичоқ урган безорига нисбатан «самбо» усулини қўллаб уни пичоғи билан бирга қўлга олди. Маҳмуджон Қодировга тез тиббий ёрдам кўрсатилиб, ҳозирги кунда унинг аҳволи яхшиланди, безори устидан терговишлари олиб борилмоқда.

⊙ 18 июнь куни соат 22 дан 20 дақиқа ўтганида Собир Раҳимов туманидаги Фаробий кўчасида 3-автобус саройига қарашли ПАЗ автобуси ҳайдовчиси йўловчиларнинг узоғини яқин қилиш учун давлат томонидан унга берилган бензин ёнилғисини сотаётганида милиция ходимлари томонидан қўлга олинди.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг хизмати.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

22-ҳунар-техника билим юрти 1994—95 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

(танлов асосида)
Қуйидаги мутахассислик бўйича:

кенг ихтисосли тикувчилар (эркаклар, аёллар, болалар миллий кийимларини тайёрлаш).

Ўқиш муддати: 9-синф маълумоти билан—1—2 йил, 11-синф маълумоти билан—1 йил.

Тошкент шаҳридаги мактабларнинг 9 ва 11-синф ўқувчи-қизлари ўқишга таклиф қилинадилар.

9-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар ўқиш даврида 2 маҳал иссиқ овқат, машғулотлар учун кийим-кечак билан таъминланадилар. Бу тоифадаги ўқувчиларга ўрта таълим олишлари учун барча имкониятлар ҳамда шароитлар яратилган.

11-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар ўқиш даврида стипендия оладилар.

Билим юртини муваффақиятли битирганларни «Юлдуз» ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга жойлашишларига кафолат берилади.

Машғулотлар 1994 йил 1 сентябрдан бошланади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Кренкель кўчаси, 18-уй («Юлдуз» тикувчилик бирлашмаси орқасида).

ТЕЛЕФОНЛАР: 35-62-41, 34-01-46.

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

1-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1994-95 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
ЎҒИЛ-ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

1. ҲТБЮ қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:
Ўрта маълумот асосида—1 йиллик таълим:
— тепловоз ҳайдовчисининг ёрдамчиси;
— электровоз ҳайдовчисининг ёрдамчиси;
— кўприксимон кран ҳайдовчиси (18 ёшли қизлар);
— тепловоз ва электровозларнинг электр анжомларни тузатиш бўйича чилангар-электрик;
— контакт тармоқлар бўйича электромонтёр.

Билим юртини тугатгандан сўнг, ўқувчилар олган ихтисослари ҳақида ДИПЛОМ оладилар.

II. Тўлиқ бўлмаган ўрта маълумот асосида (9-синф) — 3 йиллик таълим;
— тепловоз ҳайдовчисининг ёрдамчиси;
— электровоз ҳайдовчисининг ёрдамчиси;
— электрогазпайвандчи.

Билим юртини тугатгандан сўнг ўқувчилар ўрта маълумот ва олган ихтисослари ҳақида ДИПЛОМ оладилар.

III. Тўлиқ бўлмаган ўрта маълумоот асосида (9 синф) — 2 йиллик таълим.
— авточилангар;
— ҳаракатдаги составни тузатиш бўйича чилангар;
— саноат ускуналарини тузатиш бўйича чилангар;
— қўл пайванди бўйича электрпайвандчи (16 ёшли ва ундан катталар);
— токарь.

Билим юртини тугатгандан сўнг ўқувчилар олган ихтисослари ҳақида АТТЕСТАТ оладилар.

Икки ва уч йиллик ўқишга қабул қилинганлар бепул овқат, кийим-кечак ва стипендия билан таъминланадилар.

Бир йиллик ўқишга қабул қилинганлар стипендия оладилар.

Ишлаб чиқариш тажрибаси даврида ўқувчилар иш ҳақининг 50 фоизини оладилар.

Билим юрти ётоқхона ва спорт комплексига эга.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:
— директор номига ариза; маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, турар жойидан маълумотнома; мактабдан тиббий маълумотнома; темир йўл поликлиникасидан маълумотнома; 8 та 3х4 см. ҳажмли фотосурат.

Манзилимиз: **Тошкент шаҳри, 700204, Ҳамза тумани, Слоним кўчаси, 113-уй.**

Маълумот учун телефон: 94-42-43.

Транспорт: 15, 23, 61, 161, 26, 48-автобусларнинг «Замарин кўчаси» бекати; 3, 23-трамвайларнинг «М. Ашрафий кўчаси» бекати.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Аризалар соат 8 дан 16.00 гача қабул қилинади.

Аризалар Ўзбекистон Республикасининг ҳамма жойларидан қабул қилинади.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ ГЕОДЕЗИЯ ВА КАРТОГРАФИЯ БОШҚАРМАСИ ТОШКЕНТ ГЕОДЕЗИЯ ВА КАРТОГРАФИЯ ТЕХНИКУМИ

1994—1995 ўқув йилига кундузги бўлимга 9 ва 11-синф битирувчиларини

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

9 йиллик маълумотга эга бўлган ўқувчилар аэрофотогеодезия ва картография, 11 йиллик маълумотга эга бўлган ўқувчилар аэрофотогеодезия, картография ва амалий геодезия ихтисослари бўйича таълим оладилар.

Ўқиш муддати: 9 йиллик маълумот билан — 3 йилу 6 ой, 11 йиллик маълумот билан—2 йилу 6 ой.

Аризалар 31 июлгача қабул қилинади.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат, 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома, 3х4 см ўлчамли 6 дона фотосурат, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишлаётганлар учун), паспорт (туғилганлик ҳақида гувоҳнома), ҳарбий хизматга муносабатни кўрсатувчи ҳужжат.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача қуйидаги фанлар бўйича ўтказилади: математика (оғзаки), ўзбек ёки рус тили (диктант).

Ўқиш рус тилида олиб борилади.

«Яхши» ва «аъло» баҳоларга ўқиган талабаларга стипендия берилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Акад. Абдуллаев кўчаси, 82-уй (Транспорт:—6, 13, 22-трамвайлар; 9, 18-троллейбуслар;—17, 77-автобуслар) **«МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ» бекати.**

ТЕЛЕФОН: 60-17-41.

Тошкент оқшоми

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарлари жойлаштириш масалалари бўйича — 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарларининг аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик буюртмачи ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси» шаҳар почта корхонасининг бўлимларига ... — 33-74-05 телефони ... мумкин.

Ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими — А-2. Нашр кўрсаткичи — 64690.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Буюртма Г—993. • Босмага бериш вақти 11.30. • Босмага берилди 12.30. 1 2 3 4 5 6.